

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Прэзідэнты Беларусі і Венесуэлы, як плануецца, правядуць перагаворы ў Мінску

Прэзідэнт Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла Уга Чавес, як чакаецца, сёння наведвае Беларусь з рабочым візітам. Як плануецца, пройдуць перагаворы Уга Чавеса і Аляксандра Лукашэнкі ў вузкім і пашыраным складках, а таксама абудзена падпісанне двухбаковых дакументаў.

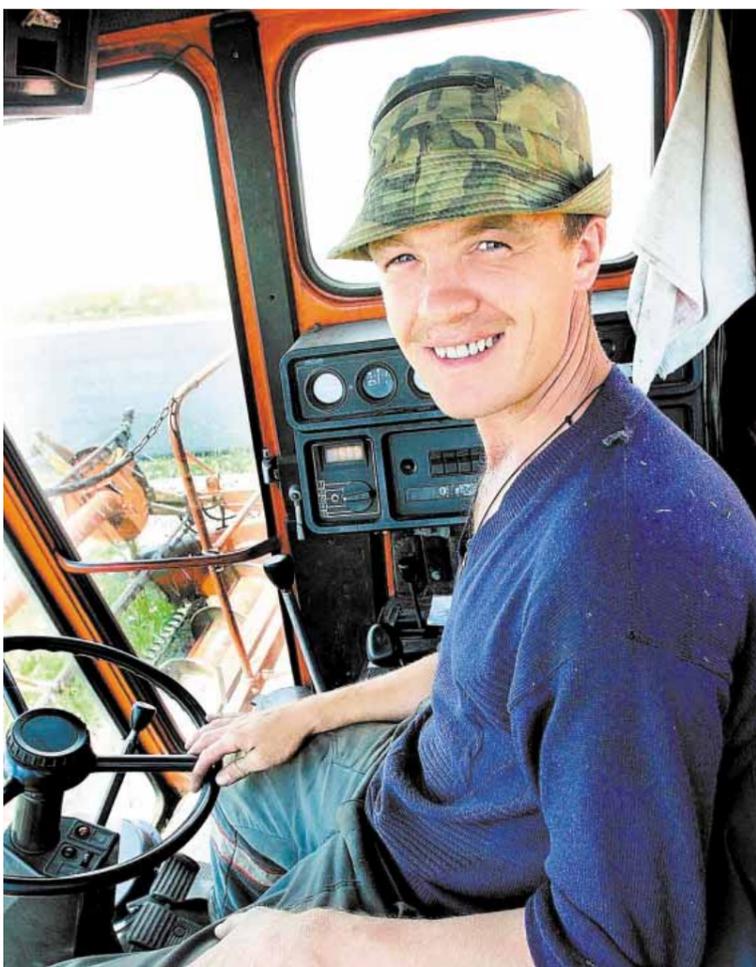
БЕЛАРУСЬ ПРЫРАСТАЕ ЛЕСАМ

Мінлясгас плануе перааснасіць сваю галіну да 2011 года, згодна з прынятай праграмай, паведаміў учора на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў міністр лясной гаспадаркі Пётр Сямашка, адказаўшы на пытанне прэм'ер-міністра Беларусі Сяргея Сідорскага наконт тэрмінаў мадэрнізацыі галіны. Пры гэтым міністр адзначыў, што адведзены на гэта параўнальна доўгі час тлумачыцца вялікім аб'ёмам працы, якую неабходна выканаць.

Пётр Сямашка, які на пасяджэнні трымаў справаздачу па выкананні даручэнняў кіраўніка дзяржавы наконце павышэння эфектыўнасці працы лясной гаспадаркі, у прыватнасці, падкрэсліў, што ў галіне рэалізацыі комплекс мераў, накіраваных на палепшэнне якасных паказчыкаў лясоў. Акрамя таго, міністрства прымае шэраг захадаў па павышэнні прадукцыйнасці лясоў і павелічэнні эфектыўнасці выкарыстання драўляных рэсурсаў. Так, летась плошча земляў, якія пакрыты лесам, павялічылася ў параўнанні з пазамінулым годам на 79,2 тысячы гектараў. Агульны запас драўніны на корані ўзрос на 63,3 мільёна кубаметраў, у тым ліку запас драўніны ў спелых насаджэннях на 15 мільёнаў кубоў. На 30 працэнтаў павялічылася летась і аб'ём лесаўпарадкавальных работ, а вось урон, што быў нанесены ляснымі пажарамі, зменшыўся ў 4,5 раза.

Распавядаючы пра планы, міністр паведаміў, што сёлета будзе рэалізавана 7 праектаў, якія ўключаны ў дзяржаўную праграму інвацыянага развіцця. Два праекты — стварэнне пелетных вытворчасцяў у Стаўбцоўскім і Жыткавіцкім лясгасах — ужо завершаны ў першым квартале. Астатнія прадугледжваюць арганізацыю вытворчасцяў па выпуску піламатэрыялаў і паганяных вырабаў, а іх пуск намераны на снежань гэтага года. Да таго ж у лясной гаспадарцы па галінавай інвестыцыйнай праграме рэалізуецца 20 праектаў. Між іншым, як адзначыў Пётр Сямашка, летась у параўнанні з 2006 годам аб'ём інвестыцый у асноўны капітал у галіне павялічыўся на 37,4 мільярда рублёў — да 80 мільярдаў, а сёлета плануецца на-

Ігар ШЧУЧЭНКА.

СЕЛЬГАСРАБОТЫ — ПАКУЛЬ ПАВОЛЬНЫМІ ТЭМПАМІ

Сёлётнае познае высяпанне ўраджаю не спрыяе паскораным тэмпам яго ўборкі. Так, на 22 ліпеня сельгасгаспадарчыя арганізацыі рэспублікі ўборалі 1,4 працэнта плошчы, якая падлягае ўборцы. Летась на гэты дзень было ўборана 26 працэнтаў плошчы. Паводле інфармацыі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, усяго па рэспубліцы на даны момант скошана і абмалочана кромь больш за 32 тысяч гектараў збожжавых і зернебабовых культур (летась на гэты дзень было скошана і абмалочана каля 628 тысяч га). Намалочана 107 тысяч тон збожжа. Ураджайнасць збожжавых і зернебабовых у цэлым па краіне складала 32,95 ц/га (летась — 29,43 ц/га).

Святлана БАРЫСЕНКА.

Уборка збожжавых у Буда-Кашалёўскім раёне. Памочнік камбайнера Дзмітрый ЯСКАВЕЦ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

СЕРБІЯ ПЕРАДАСЦА КАРАДЖЫЧА ГАЗЕ

Былы лідар баснійскіх сербаў 63-гадовы Радаван Караджыч будзе перададзены Міжнароднаму трыбуналу па былой Югаславіі ў аднаведнасці з працэдурай, прадугледжанай законам, заявіў у аўторак на прэс-канферэнцыі пракурор Сербіі па ваенных злачынствах Уладзімір Вукчавіч.

У адвакатаў былога лідара баснійскіх сербаў ёсць тры сутак, каб падаць апеляцыю на рашэнне аб яго экстрадыцыі. Караджыч сцвярджае, што быў затрыманым яшчэ ў пятніцу. Свой арышт ён называе «фарсам» і вырашыў «захоўваць маўчання». Цяпер ён утрымліваецца ў адным з пакояў Спецыяльнага суда Белграда і «адмаўляецца прымаць ежу».

Лідары ЕС ацанілі арышт Караджыча як крок Сербіі ў «светлую будучыню», а менавіта ў Еўрапейскі Саюз. У той жа час Дзярждума Расіі, наадварот, выказала апавенні, што ён можа паўтарыць лёс лідара Югаславіі Слабадана Мілошавіча. МЗС РФ прабуе згануць дзейнасць Міжнароднага трыбунала па былой Югаславіі.

УЛАДЫ КІТАЯ: ВЫБУХІ АЎТОБУСАў НЕ З'ЯЎЛЯЮЦЬ ТЭРАКТАМІ

Выбухі аўтобусаў на поўдні Кітая не былі тэрактамі. Аб гэтым заявіў мясцовы ўлад.

Акрамя таго, раней афіцыйны прадстаўнік МЗС КНР Лю Цзяньчао заявіў, што надзвычайнае здарэнне таксама не з'яўляецца спробай сараець Алімпіяду-2008. Нагадаем, выбухі двух аўтобусаў у паўднёвакітайскім горадзе Куньмін адбыліся ў панядзелак раніцай. У выніку загінулі два пасажыры, яшчэ 14 атрымалі раненні.

Паводле папярэдняй інфармацыі, у салонах аўтобусаў здзітанавалі самаробныя выбуховыя прылады, вырабленыя на аснове амонію нітрату. Выбух у Кітаі нярэдка ўчыняюць не тэрысты, а самі жыхары краіны — з помсты. Так, 14 ліпеня на папулярным сярэд турыстаў кітайскім курорце Санья адзі чалавек загінуў, чатыры атрымалі раненні з-за выбуху, арганізаванага прыватнай асабай з-за фінансавага канфлікту са сваім таварышам.

У РАСІ МОГУЦЬ УВЕСЦІ НУМАРНЫЯ ЗНАКІ І ДЛЯ ВЕЛАСПЕДАЎ

У Расіі можа быць уведзеная сістэма рэгістрацыі веласпедару. Аб гэтым заявіў журналістам міністр унутраных спраў Рушчэў Нургаліев. «У еўрапейскіх краінах вы можаце ўзяць веласпед на праезд. Многія з іх, я бачыў, маюць ідэнтыфікацыйныя нумары, так што зны, мабыць, таксама змяшчаныя ў паліцэйскае базы дзыхаў. Таму, можа, і нам дазваляцца ўвесці рэгістрацыю», — заявіў кіраўнік МУС РФ.

Банкаўскія ўклады беларусаў пад надзейнай аховай дзяржавы

З 1 студзеня 2009 года ўступіць у сілу Закон «Аб гарантываанай кампенсацыі банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб». Аб гэтым паведаміла начальнік галоўнага юрыдычнага ўпраўлення Нацыянальнага банка Наталля Праслава.

Зараз у выпадку банкруцтва банка дзяржава бярэ на сябе гарантыі па кампенсацыі ўкладаў. Спецыяльна для гэтага Саветам Міністраў і Нацыянальным банкам Беларусі будуць створаныя агенцыі па кампенсацыі банкаўскіх укладаў фізічных асобаў. Маёмасць гэтых некамерцыйных арганізацый будзе фарміравацца за кошт некалькіх крыніц. Так, напрыклад, грошы з фонду абароны ўкладаў, створанага Нацбанкам, будуць пераведзены на рахунак агенцтваў. Сёння гэтая сума складае 9163 млрд. Законнапраект прадугледжвае павелічэнне максімальнай сумы кампенсацыі агенцтвамі банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асобаў да 5 тыс. еўра. Да прыкладу, у Расіі гэтая сума складае 11 тыс. еўра, ва Украіне — 6 тыс. еўра. Калі банкаўскі ўклад (дэпазіт) у нацыянальнай валюце, то пры яго кампенсацыі сума будзе выплачывацца ў беларускіх рублёх, а пры рэзямічэнні ўкладаў у замежнай валюце — на выбар укладчыка. Пры наяўнасці ў фізічнай асобы ў адным банку некалькіх укладаў (дэпазітаў) памер кампенсацыі, якая не павіна перавысціць 5 тыс. еўра, па іх будзе разлічывацца, зыходзячы з іх сумы. Як адзначыла Наталля Праслава, цяпер укладчыкі могуць не трывожыцца за захаванне сваіх зберажэнняў.

Сяргей ДЗЕВЯТЮЎСКІ.

ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ПРАЗ АБ'ЕКТАў СУЧАСНІКА

Добра, калі ў чалавека ёсць занятка для душы. Калі ты можаш збыцца на ўсе праблемы будняў ды з галавой акунца ў яго. Вось і ў нашага сённяшняга суразмоўцы — фатограф, журналіст, дырэктар рэкламнага агенцтва «Гальфстрым» Уладзіміра БАГДАНАВА ёсць такое захапленне для душы: у вольны час ён ра-

У ніжняй частцы фотаздымка з космасу добра бачны аколы часоў Першай сусветнай вайны ў Мадэльскім раёне.

ДАДАТКОВАЯ САЦПАДТРЫМКА:

ЗУБНЫ ПРАТЭЗ, ЛІЧЫЛЬНІК І АБЕД Некаторым катэгорыям жыхароў сталіцы будучы прадстаўляюца дадатковыя меры сацыяльнай падтрымкі — аб гэтым карэспандэнту «Звязды» паведаміла вядучы спецыяліст аддзела адраснай дапамогі і гендарных праблем Камітэта па праблемах, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Аксана Шахлай.

Новаўведзеныя некалькі. Па-першае, непрацуючым ветэранам працы, якія сталі на ўлік у дзяржаўныя лясныя ўстановах да 17 снежня 2007 года, аднак не пачалі зубапрацэзаванне да гэтай даты, і якія атрымліваюць пенсію па лініі органаў сацыяльнай абароны ў памеры да 120 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму, прадугледжана частковая кампенсацыя выдаткаў на выраз і рамонт зубных пратэзаў — за выключэннем пратэзаў з каштоўных металаў, металаакрылатаў, металакерамікі, фарфору, а таксама за выключэннем няяснення ахоўна-дакарэктывага пакрыцця з нітрыд-тытану. Пры гэтым такая кампенсацыя будзе складаць 50 працэнтаў ад фактычных выдаткаў і прадстаўляюца адзін раз у год.

Па-другое, адзіночым непрацаздольным пенсіянерам-мужчынам ва ўзросце больш за 60 гадоў, адзіночым непрацуючым пенсіянерам-жанчынам ва ўзросце больш за 55 гадоў, непрацуючым інвалідам І і ІІ груп, якія з'яўляюцца адзіночымі або не маюць працаздольных сваякоў у Беларусі, будучы кампенсавацца фактычна выдаткі на набыванне і ўстаноўку лічальнікавага вады.

Па-трэцяе, вызначана: інвалідам-калясачнікам І групы, якія маюць адпаведныя медыцынскія паказанні і не маюць проціпаказанняў, адзін раз у год можа атлывацца курс лясчэння ў Беларускай пратэзна-артэпедычным аднаўленчым цэнтры. І нарэшце. Непрацуючым адзіночым і адзінкам пражываючым інвалідам І і ІІ груп з пенсій, ніжэйшай за бюджэт пражыткавага мінімуму, і адзінкам пенсіянерам і шлюбным парам у пенсійным узросце зноў-такі з пенсіяй менш за 100 працэнтаў БПМ прадстаўлена права атрымліваць бясплатнае харчаванне — з разліку не больш за 15 талонаў у месяц.

Дарэчы, як падкрэсліла Аксана Шахлай, новыя меры дадатковай сацыяльнай падтрымкі будучы фінансавана з бюджэту горада Мінска. І, адпаведна, гэта падтрымка будзе прадстаўляюца толькі тым з пералічаных катэгорыяў грамадзян, якія жывуць і маюць пастаянную рэгістрацыю ў сталіцы.

Сяргей ГРЫБ.

Павышаны рознічныя цэны на нафтапрадукты

3 23 ліпеня ў рэспубліцы павышаны рознічныя цэны на нафтапрадукты на ўнутраным рынку на 5 працэнтаў. У «Белнафтахіме» паяснілі, што павышэнне абумоўлена ростам цэны на нафту (за першае паўгоддзе яна вырасла на 38 працэнтаў).

ДЫК ЯКІ ЛЁС ЧАКАЕ ЛОШЫЦКІ ПАРК?

Недзе мы ўжо нядаўна такое бачылі. Ба! Тыя самыя граблі! І ў які раз — ляс па лбе... Мо недзе месяц таму «Звязда» ўжо ўздымала праблему ўзаемаадносін гарадскіх уладаў і мінчан пры будаўніцтве хмарачоса непадалёк ад станцыі метро «Фрунзенская». І вось зноў грамадства захвалывалася, толькі на гэты раз прычынай стала рэстаўрацыя Лошыцкага парку.

Нават, калі дакладней выказацца, не сама рэстаўрацыя (яе неабходнасць не выклікае сумненняў), а недахоп інфармацыі пра тое, якім чынам яна будзе адбывацца. Перад мінулымі выхаднымі па горадзе папаўзілі розныя чуткі: пачынаючы з таго, што Лошыцкі парк поўнасцю перакапоюць і наставяць атракцыйна і завершаючы звесткамі пра намеры поўнасцю разбурыць старую сядзібу і на-

яе месцы абудоваць нешта паказунае а-ля «стыль гістарык». Чуткі чуткамі, а ў панядзелак увечары, нават нагледзе дзяды на дрэннае надвор'е і халодны дождж, перад брамай Лошыцкага парку сабралася больш за сто чалавек, не згодных з такой «варварскай» рэканструкцыяй.

Людзі сабраліся, прайшлі калонай да самой сядзібы, пагаманілі, паабураліся і разышліся. Ды толькі інфармацыйны голад так і не быў спалотены — лёс гэтага старога парку для прысутных не праясніўся. Мы паспрабуем расказаць нашым чытачам пра будучыню, якая чытае Лошыцкі парк.

СЯДЗІБА

Па заказе КУП «Упраўленне капітальнага будаўніцтва Мінгарвыканкама» праект рэканструкцыі сядзібы ў Лошыцкім парку будзе распрацаваны УП «Мінспраект». Генеральным падрацыхам, які будзе выконваць амаль усе работы, з'яўляецца ЗАТ «НВА Эльвіра». Пацэна іх плануецца з 1 жніўня 2008 года будзе падрыхтавана будаўніцтва пляцоўка, пастаўлена агароджа вакол яе і пачнецца разборка канструкцый. Запланавана працягласць выканання работ — 8 меся-

зай на балансе ўпраўлення культуры Мінгарвыканкама, якое ўжо сёння займаецца пошукам музейных экспанатаў. Плануецца нават, што будзе зроблены пад'ёмнік на першы паверх, каб людзі з абмежаванымі магчымасцямі маглі паглядзець хоць бы частку сядзібы знутры.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Table with exchange rates for various currencies and services.

Table with exchange rates for various currencies and services.

Advertisement for SMS-ка АД МАЛАДОГА г. Віцебск.

Беларусь урэгулявала з Венесуэлай пытанні выплаты падаткаў

Беларусь урэгулявала некаторыя пытанні выплаты падаткаў і правядзення знешнегандлёвых аперацый з Венесуэлай. Адпаведны ўказ аб некаторых пытаннях супрацоўніцтва з Балівярскай Рэспублікай Венесуэла Прэзідэнт Беларусі падпісаў 21 ліпеня. Документ прыняты ў мэтах павышэння эфектыўнасці эканамічных умоў функцыянавання арганізацый, што ўваходзяць у склад дзяржаўнага вытворчага аб'яднання «Беларуснафта», на тэрыторыі Венесуэлы на перыяд да ўступлення ў сілу міжрадавага канвенцыі аб прадурліненні дваінога падаткаабкладання і папярэджанні ўхілення ад выплаты падаткаў адносна падаткаў на даходы і маёмасць (капітал).

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ДЫК ЯКІ ЛЁС ЧАКАЕ ЛОШЫЦКІ ПАРК?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Што датычыцца непасрэднага парку, то заказчыкам рэканструкцыі з'яўляецца ВКУП «Мінскзеленбуд», праекцыйна-выканальніцтва — УП «Мінскпраект», а работам будзе ўконтрактаваць Будтрэст № 1, які ўжо мае вопыт па добраўпарадкаванні сталічных парку імя Горкага і Чалюскаў. У праекце ўлічана, што неабходна захаваць гістарычны вобраз парка, а таксама даць яму далейшае жыццё праз удзел у сацыяльна-культурных жыві Мінска. Для гэтага ўсю тэрыторыю Лошыцкага парку, разлічаная на 3400 адначасовых наведнікаў, будзе падзелена на тры зоны:

— старую парку, што сфарміравалася ў канцы XIX — пачатку XX стагоддзя з сядзібы, флігелем, вартунай, ліпавай алеяй і г.д.;

— пладовага саду, прысвечанага дзейнасці акадэміка Вавілава; — адаптацыяна, якая будзе адпавядаць сучасным умовам жыцця.

Дрэвы па ўсёй тэрыторыі парку будучы выразаць толькі па неабходнасці: мінімальна ў старым парку (толькі тыя, што ўжо аджылі свой век і засыхаюць), і больш актыўна ў частцы каля камвольнага камбіната, якая гістарычна каштоўнасці не мае.

У паўднёвай і паўднёва-заходняй частках парку будучы знесены будыны савецкай часоў, якія былі пабудаваныя без уліку розных там культурных і эстэтычных патрабаванняў: адміністрацыйны будынак, склад, склад-сушылка, цыпlickы, стайні, кацельня і газаразмеркавальная падстанцыя. Замест гэтага на больш прадатных месцах будучы новыя гаспадарчыя аб'екты: грамадскую прыбыральню на 15 месцаў, газавую кацельню, трансформатарную падстанцыю і вытворчы

базу. Ну і, вядома ж, па тэрыторыі парку ў парадак будучы прыведзены дарожкі. У тым ліку аябцацца з'яўленне веласіпеднай дарожкі і дзіцячага гульнявога гарадка.

У перспектыве на тэрыторыі Лошыцкага парку можа з'явіцца і цэнтр-комплекс з гатэлем, канферэнц-залай, рэстаранам і іншымі аб'ектамі асаблугавання. Але гэта ўжо — далёкія перспектывы. Дарчы, наколькі Лошыцка стала велімі папулярным месцам для рыцарскіх і фолькавых фестываляў, то існуючы прыродны ландшафтны амфітэатр у паўднёва-ўсходняй частцы парку на беразе Свіслачы ў праекце прапануецца рэканструаваць у канцэртную залу са сцэнічнай пляцоўкай пад адкрытым небам якая будзе выступаць музыкай і рыцары.

Усталюванне атракцыянаў, якія запэўнілі ў «Мінскзеленбудзе», праектам рэканструкцыі Лошыцкага парку не прадугледжана.

РЭЗЮМЭ

Ці задаваленне яго вышэй апісаная рэканструкцыя парку — кожны вырашыць для сябе сам. Бо колькі людзей, столькі і меркаванняў: аднаму падавай аўтэнтнасць, а другому — сучаснасць. Будзем толькі меркаваць, што пад наглядом грамадскасці, якую, як бачым, лёс Лошыцкага парку турбуе, працы па рэканструкцыі і добраўпарадкаванні будучы праведзеныя сумленна і без парушэнняў тэхналогіі і заканадаўства.

Уваходзе ў парк перад пачаткам работ была ўсталюваная інфармацыйная дошка, дзе было б некалькі аб'ектаў з апісаннем будучыя парку, то ці сабралася б людзі «на абарону парку»? Далёка не факт. О і скажыце: адкуль узялася такая звычка — спачатку бульдозеры з экскаватарамі пуська, а толькі потым растлумачыць, што да чаго? Павел БЕРАСНЕЎ.

3 нагоды

«ПРАБЛЕМНЫЯ» ДАЎГІ ДАРУЮЦЬ

Аднак гэта не адаб'ецца на выплатах пенсій і дапамог

У Беларусі спішуць «безнадзейныя» даўгі па сацыяльным страхаванні — вярта нагадаць, што рашэнне аб гэтым будзе прынята ў чэрвені. Між тым, тут адразу ж пачалі ўзняць пытанні. Як і пры якіх умовах можа быць ліквідавана запызчанасць, ці будзе «спісаная» перыяды залічавца ў стаж і ці не прывядзе «дараванне» даўгоў да праблем з выплатай пенсій? Такім чынам, у пошуках адказаў карэспандэнт «Звязды» вырашыў звярнуцца да намесніка кіраўніка Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Наталлі Мікалаевы ШАЎЛОУСКАЙ.

Перш-наперш давайце ўдакладнім: чым вызначаюцца рашэнне аб спісанні даўгоў па сацыяльным страхаванні?

— Да апошняга часу ў заканадаўстве Беларусі адсутнічалі механізмы прызнання запызчанасці па абавязковых плацяхах у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва безнадзейным даўгам і парадак спісання гэтага даўга. Варта нагадаць, што працэдур ліквідацыі арганізацый ці спынення дзейнасці індыўдуальнага прадпрыемства адзінадушна адназначна і не мае ніякага адносінаў да банкруцтва. Другі — ліквідацыя казеннага прадпрыемства або некамерцыйнай арганізацыі ў форме спажывецкага кааператыва, добрачынага або іншага фонду, а таксама спыненне дзейнасці індыўдуальнага прадпрыемства на падставе заканадаўства аб банкруцтве. Другі — ліквідацыя казеннага прадпрыемства або некамерцыйнай арганізацыі (за выключэннем спажывецкага кааператыва, добрачынага або іншага фонду) па рашэнні ўпаўнаважанага дзяржаўнага органа або суда, калі грашовыя сродкі арганізацыі (і ў тым ліку сродкі ад продажу маёмасці) недастаткова для пагашэння запызчанасці ў поўным аб'ёме, а рэшта запызчанасці не можа быць пагашана ўласнікам маёмасці арганізацыі, яе заснавальнікамі, удзельнікамі на падставе заканадаўства.

І трэці варыянт — гэта заканчэнне 3-гадовага тэрміну з дня ўтварэння запызчанасці, нездзяйсненне арганізацыяй або індыўдуальным прадпрыемствам дзейнасці на працягу 6 месяцаў запар да дня правядзення дагавора факта, адсутнасць маёмасці для пагашэння запызчанасці і немагчымасць

выканання рашэння гаспадарчага суда аб прычынненні да субсідыяры адназначна ўласніка маёмасці арганізацыі, яе заснавальнікаў ці ўдзельнікаў, калі даныя асобы ня сцвярджаюць адпаведнасці з заканадаўствам. Прычым трэба падкрэсліць, у апошнім выпадку спісаць даўгі па састраху можна толькі пры наяўнасці ўсіх чатырох акалічнасцяў адначасова. І, адпаведна, адсутнасць прынамсі адной з умоў права на «дараванне» даўгоў не дае.

— За які час могуць быць спісаныя даўгі? І ці адбудзецца спісанне пенсій?

— У першых двух выпадках запызчанасць будзе спісавана незалежна ад тэрміну яе ўтварэння. А наконнт трэцяга выпадку паўтараюцца для спісання патрабна ўзнікненне сумнасці ўсіх акалічнасцяў, прычым калі рашэнне аб спісанні даўгоў будзе прынятае, аўтаматычна спішуцца і запызчанасці па п. н. эканамічных санкцыяў, адміністрацыйных спяганянняў.

Дарчы, спісанне стане праводзіцца асобна па кожным суб'екце прадпрыемства арганізма Фонду сацыяльнай абароны па месцы пастаючай даўжнікоў пасля ўзгаднення з абласнымі ці Мінскім гарадскім упраўленнямі Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва.

— Таксама папулярнае пытанне — куды траба звяртацца?

— Звяртацца нікуды не трэба. Сам механізм спісання даўгоў па састраху не прадугледжвае асабіста звароту плацельшчыкаў, а таксама прадстаўлення імі ў органы Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва якіх-небудзь дакументаў — за выключэннем сітуацыі, калі плацельшчыку неабходна пацвердзіць факт адсутнасці ў яго маёмасці.

Саргей ГРЫБ.

Абзац

■ У Столінскім раёне пенсіянер 1940 г.н. забіты маланкай на полі. Яго цела знойдзена каля вёскі Вялічкі. Як мяркуецца, ён быў смяротна траўмаваны маланкай падчас навальніцы. Пракуратурой праводзіцца праверка.

■ Выход газавога катла пры запуску адбыўся на тэрыторыі Мінскага фарфаровага заводу на вуліцы Крапоткіна ў кацельні. У выніку пацярпела абмуроўка катла і шкло ў трох вокнах. Пацярпелых няма. Газавы кацёл вылучаны ў 1961 годзе, з яго дапамогай выраблялася пара для тэхналагічнага працэсу. Вядзецца праверка.

■ П'яны вадзіцель у Жодзіне насмерць збіў пешахода. Ён кіраваў аўтамабілем ВАЗ-2104 і не меў пры сабе вадзіцельскага пасведчання. У даровай тэрыторыі ён наехаў на ваеннага пенсіянера, якога даставілі ў бальніцу. Праз некалькі гадзін чалавек памёр.

■ У Чорна ў Віцебскім абласным судзе ўзнавіліся слуханні па справе банды Рынаса. На лаўцы падсудных — 28 чалавек: былія супрацоўнікі міліцыі, дзяржслужачыя, спартсмены. Яны абвінавачваюцца ў здзяйсненні цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў: выкрадзеце людзей, рабаўніцтва, вымагальніцтва і інш. Усёго за 10 гадоў банда ажыццявіла больш за 100 злачынстваў. Удзельнікам злачыннай групы прагража да 15 гадоў пазбавлення волі.

■ Невядомаму зламчыку з нямецкага горада Рэйна абрававалі банк з дапамогай экскаватара. Прамаўшы сцэну, яны скралі банкамат. Падазроны гукі пачула жанчына з суседняга дома і пазваніла ў паліцыю, аднак вартунікама парадку не удалося засекчы злачынцаў. Мяркуюць, што тыя на скрадзенай машыне ўцяклі ў суседнюю Францыю. Экскаватар яны скралі на будляцоўцы побач з банкам.

■ Расійская чыноўнік не могучы вырашыць, ці трэба павінен вясцець у іх за спісамі. Ніколі раней партрэт прэм'ер-міністра не вясцець у кабінетах чыноўнікаў. У той жа час партрэт Уладзіміра Пуціна асмелілі зняць нямногія. Самыя мудрыя пакінулі два партрэты — і Пуціна, і Мядзведзева. Тое самае адбываецца і сярод простых грамадзян, якія не спяшаюцца здымаць партрэт Пуціна.

■ На Гродзеншчыне працягваюць цыркуляваць чуткі пра калматыю істоту, якую бачылі ў Лідскім раёне і якая нагадвае малпу. Меркаванні раздзіліліся: адны лічаць, што малпа сапраўды магла збегчы з гаспадарства тут цырка або ад нейкага гаспадаря, а супрацоўнікі міліцыі больш схільныя лічыць, што размова можа ісці пра якога-небудзь бадзюгу ці бамжа.

■ Цэнтр Лондана папоўніўся чарговай дзіквінай — пчаліч на 20 тыс. пчолаў з'явіўся на даху аднаго з чыйных магазінаў горада, што размешчаны на вуліцы Пікадзілі. Меданосныя пчолы завезеныя сюды з Італіі. Яны вядомыя павышанай устойлівасцю да жакоўкі, здольнасцю да працяглага пералётаў, а таксама міралюбівым характарам. Пчолы будучы збіраць мёд у радзёце 5 км, у выніку ў зоне іх палёту апынчуцца лепшыя каралеўскія сады і паркі, а таксама кветкі Букінгемскага палаца. Лонданскі «каралеўскі» мёд будзе валодаць асаблівым смакам, так як тут высаджваюцца дзім кветак і экзатычных раслін. Чакаецца, што вытворчасць мёду дасягне 400 кг.

Поўны абзац

■ Амерыканскі спаліў сваю кватэру падчас траілі насякомых. 3-за звычайнай бытавой працэдурой чалавек застаўся без жылля. Насякомых ён траўніў на вуліцы, па нейкіх прычынах спрыў узарваўся, ад чаго вылечлі кожны кватэры і пачаўся пажар. 80 працэнтаў яго кватэры пацярпела падчас працэдур. Ад дыму пацярпела таксама кватэра паверхам вышэй.

■ Для жыхара амерыканскага штата Паўночная Караліна абед ператварыўся ў экстрэмальную прыгоду. Жанчына прыпаркавала сваю аўтамабіль прама ў закусачнай. Машына на поўнай хуткасці ўляцела ў шклянцы вітрыну, побач з якой сядзеў чалавек і спакойна піў каву. Аўтамабіль спыніўся літаральна на некалькі сантыметраў ад яго. Ударнай хваляй чалавек адкінуўся на некалькі сантыметраў, устаў і пайшоў дадому. Па яго словах, толькі праз некалькі дзён ён усяядоміў, што знаходзіўся на мяжы смерці.

Паводле паведамленняў карэспандэнту «Звязды» і інфармагенцтваў.

ОАО «Мінский приборостроительный завод» ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже недвижимости, расположенной в г. Минске по пр. Независимости, 58: комплекс зданий корпусов №№19, 19а, 40 общей площадью 7 045,3 кв. м.

Начальная цена продажи — 21 058 920 000 рублей РБ с НДС.

Задаток в размере 2% от начальной цены объекта перечисляется на расчетный счет ОАО «Минский приборостроительный завод» № 3012000620011 в филиале ОАО «БПС-Банк» г. Минск, код 334, УНП 100363840.

Порядок проведения торгов оговорен в условиях проведения аукциона.

Аукцион состоится 31 июля 2008 года в 11.00 по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58. Заявления и необходимые документы принимаются до 17.00 30 июля 2008 г. по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58, ком. 603.

Справки по тел. 8 017 293 94 40, факс 8 017 331 41 97.

Мінскае абласное ўнітарнае прадпрыемства «Уўраўненне жыллёва-камунальнай гаспадаркі» 25 ліпеня 2008 г. з 10.00 да 13.00 праводзіць «прамую лінію» з жыхарамі Мінскай вобласці па пытаннях жыллёва-камунальнай гаспадаркі па тэл. 200 45 52.

Гульня № 1 На сярэдзіне шляху

Матчам МТЗ-РІПА — «Гомель» (3:1) дзень завяршыўся першы круг футбольнага чэмпіянату краіны ў вышэйшай лізе. Пакуль нацыянальнае першыя месца ўзяў паўзу да 26 ліпеня, калі назначаныя гульні 16-га тура, самы час падвесьці вынікі на сярэдзіне шляху да фінішу.

Адразу кідаецца ў вочы, што з пашырэннем «вышкі» да 16 камандў удзельнікі падзіліліся на тры групы — прэтэндэнты на ўзнагароды, сярэдзінкі і яўныя аўтсайдыры. Без сумненняў, што самую стабільную гульнію зноў дэманструюць дзеючыя чэмпіёны. Калі ў катогорыі са спецыялістаў, мабыць, і ўзнікнуць заўвагі да некаторых ігракоў БАТЭ на полі, то статыстыка барысаўчан выглядае амаль ідэальна — першае месца ў турнірнай табліцы, адрыў ад бліжэйшага канкурэнта ў 5 ачкоў, і Ніколага паражэнне за першы круг. Цікава будзе паглядзець, ці змогуць ігракі Віктара Ганчарэнкі паўтарыць ці пераўзыхаць подзвіг салігорскага «Шахцёр»а, які ўстаўваў рэкорд у 2005-м, — толькі 1 паражэнне. Праўда, самі лідары наўрад ці задумваюцца аб гэтых лімбах і зараз больш канцэнтруюцца над сваім выступленнем у адборачным турніры Лігі чэмпіёнаў. Не менш цікавае выклікае пытанне, ці зможа галоўны настаяніц БАТЭ пацвердзіць кваліфікацыю кадраў клуба, які гэта зрабіў Ігар Крушыншэнка, калі замяніў Юрыя Пунтуса і змог вывесці каманду на першае месца ў чэмпіянаце краіны. Дарчы, інтрыгуе і тое, які сам Ігар Мікалаевіч зможа разлізаваць сябе на новым месцы ў трэнерскім штабе мінскіх дынамаўцаў, а Юрыі Іосіфавіч палешыць дасягненні сталічных трактаразаводцаў, якім у мінулым сезоне крыху не хапіла, каб заняць прызовае месца. Менавіта гэтыя каманды пасля першага этапу знаходзяцца ўверсе турнірнай табліцы (БАТЭ — 37 ачкоў, МТЗ-РІПА — 32, мінскае «Дынама» — 27), а значыць, з'яўляюцца галоўнымі прэтэндэнтамі на перамогу.

Што здзіўляе на сярэдзіне шляху да медалёў? Гэта доўгае раскачванне сярэбранага і бронзавага прызёраў леташняга чэмпіянату: «Гомель» асеў ажно на 12-м радку турнірнай табліцы з 16 ачкамі, а салігорскі «Шахцёр» — на шостым месцы з 23 ачкамі. Футбалісты жодзінскага «Тарпеды» пакуль не апраўдваюць надзеі сваіх бальшчыкаў, хоць у мінулым сезоне аўтазаводцы сталі аўтарамі сенсацыі: фінішавалі на 4-м месцы з мінімальным адставаннем ад уладальнікаў бронзавых і сярэбраных ўзнагарод.

Нельга не адзначыць выступленне каманды «Граніт-Міхасьвічы», якія пасля 15 матчаў трамваюць у сярэдзіне табліцы з вынікам 18 ачкоў. Магчыма, менавіта гэта каманда і падняе сюрпрыз? Праўда, больш шанцаў «стрэліць» маюць «Віцебск» (25 ачкоў) і наваполацкі «Нафтан» (24), якія падарбаліся да тройкі лідараў.

Аўтсайдарам першага круга стала ждановіцкая «Дарыда» (7 ачкоў). На яе рахунку, як і ў «Савіты» (13), самая вялікая колькасць паражэнняў — 10. Плутуцкі ў хвасце «Лакаматывы» (12 ачкоў) і «Нёман» (15).

У гончы бамбардзіраў пакуль лідзіруе «трактаразаводзец» Эрмэж Канцавы (12 галоў). Ці зможа ён «пераллюнцуць», а дакладней — перабіць рэкорд экс-нападдочка гамлячана Рамана Васілюка, які адправіў летась у сетку вяротаў спарніккаў 24 мячы, а таксама хто ў выніку стане чэмпіёнам, даведземся пасля другога круга.

Ірына ПРЫМАК.

Фота Анатоля ПЕШУКІ.

г. Мінск.

НА ВЕРНІСАЖ У... 8 ГАДЗІН РАНЫЦЫ

Незвычайны праект рытуецца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі. 8 жніўня ў 8 гадзін раніцы 8 хвілін і 8 секунд тут адкрыцца персанальная выстава дырэктара музея Уладзіслава Пракаповіча. На ёй будзе прадстаўлена 8 лепшых карцін за апошнія 8 гадоў. І дэманстравацца яны будучы 8 дзён. Гэта лімба выбрана невыпадкова: аўтар нарадзіўся 8 жніўня. Дарчы, выстава сваіх работ у музеі, якім кіруе, ён да гэтай пары не праводзіў. Вернісаж прымеркаваны да 55-годдзя майстра.

Ала КАЗАКОВА, «Мінск—Навіны».

ОАО «Минский приборостроительный завод», 220005, г. Минск, пр. Независимости, 58, тел. 293 99 21, 284 98 54, факс 331 41 97, ПРИГЛАШАЕТ ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ В КОНКУРСЕ

по выбору проектной организации на выполнение ПИР по объекту: «Автономная модульная котельная на газовом топливе на территории санатория «Пралеска» в районе д. Заречье Минского района». Срок выполнения работ: август—сентябрь 2008 г. Дата и время проведения конкурса: 24.07.2008 г. в 10.00. Источник финансирования проектных работ — собственные средства.

Конкурсные предложения принимаются до 16.00 24.07.08 г. по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 58, УНП 100363840.

ПАМЯЦЬ АЛЯКСАНДРА КУЗЬМНА

24 ліпеня споўнілася б 90 гадоў Аляксандру Кузьміну

На працягу амаль двух дзесяцігоддзяў Аляксандр Трыфанавіч Кузьмін працаваў побач з Пятром Міронавым Машэравым — сакратаром ЦК КПБ па ідэалогіі.

Пра Кузьміна і цяпер гавораць з удзячнасцю: апяку таленавітых твораў, падтрымліваў энтузіястаў, абараняў справядлівасць.

Аляксандр Кузьмін — чалавек з незвычайнай ваеннай біяграфіяй. У 1940 годзе скончыў Краснадарскае авіяцыйнае вучылішча (взсковы юнак з Кіраўскага раёна трапіў туды па камсамоцкім набору), у Вялікую Айчынную вайну — штурман зьяна бамбардзіравачнага авіяпалка на Паўднёвым і Закаўказскім франтах, шмат разоў быў на валаску ад смерці ў бязлітаснай паветранай вайне з фашызмамі.

Мне пашансіла некалькі разоўгутарыць з Аляксандрам Трыфанавічам «для друку». Потым прынесіла матэрыял на ізданне — і размаўлялі ўжо так, пра жыццё. Да гэтых гутарак далучался і яго абаяльная жонка Таіса Андрэеўна (яны пазнаёміліся ў 1941-м)...

Вось што расказаў Кузьмін пра адраджэнне Мінска: «Той Мінск, які мы бачым сёння, — прадукт ідэй і намаганняў Панцяліянама Кандрацэвіча Панамарэнкі. Не памятаю дакладна, да марцы 44-га ці ў пачатку 45-га года была зарада, які быў з амаль цалкам зруйнаваным горадам. Абмяркуювалі тры прапаны. Першая — у Магілёве будынак аблвыканкома падобны на Дом Урада, ён уцялеў, там можна размясціць асноўныя рэспубліканскія органы, ды і мяжа адсуецца далей. Другая — у Мінску суцэльнае руіны, замест таго, каб разбіраць іх, працесі і значна эканомней увесці горад побач, у чыстым полі (тады будучы бачныя на вкы злачыствы фашызмаў). Трэцяя — адбудаваць Мінск на старым месцы. За апошнюю прапаноў выказаўся крыху больш удзельнікі на рады. ... Потым ужо Панамарэнка мне расказаў: ад некаторых цягільных будынкаў засталася сцэна, «каробкі». Калі аднавіць іх, адноўцца старая палітоўка горада. Ён дамовіўся з камандзірам сапёрнай дывізіі, каб за адрэнчэр ірануць усе «каробкі». Так і зрабілі (папярэдне з падваўля выселілі ўсіх, хто там жыў). Наводнай скаргі ў Маскву; бексансую. На перад архітэктарамі і будаўнікамі была пастаўлена задача: рас-

лякіх сухіх сьнегу. Так спрадвечна было, і пры Сакраце, Платоне, Геродэце, — і зараз, праз трысячагоддзі, мала што змянілася: як толькі на шэрым фоне з'яўляецца цю-но-небудзь не зусім стандартны; тут жа ў пачынаюць нівеліраваць. Чаму? Таму што на фоне шэрсці ён — ШТОСЫЦІ. Але шэрсць на яго да гэтага? Скажыце: што не спалілі немцы, разбурыў Машэраў. Заслуга Машэрава ў тым, што ён умяў выслухаць любы аўтарна-прыстаўка, ці больш сумленна, прыстойнага гэтыя сукенныя га-воўны распалцалі. Яны фізічна не пераносяць таленавітых людзей, архітэктурных і будаўнічых арганізацый, прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі, яшчэ раз выслухаў усіх.

І паставіў задачу захаваць Ніжні і Верхні горад, гістарычную частку Мінска. Даў заданне прадумаць, да якога месца «прыязьваць» Палац Рэспублікі. Былі прапанава-на пабудоваць яго на месцы, дзе зараз манумент гораду-герою Мінску. Калі Машэрава не стала, Палац Рэспублікі пачалі будаваць у цэнтры, але Верхні горад захаваўся».

Пра самы галоўны ўчынак жыцця: «Стварэнне кнігі «Памяць... Мне заўсёды балела за тых маіх таварышаў, якія не вярнуліся з вайны. З даўніх часоў удзельнікі войнаў адыходзілі ў небыццё — гісторыя адносілася да мяне «нефармальна» — не як да партыйнага чыноўніка».

Пра Верхні горад: «У нас была доўгая палеміка наконнт Верхняга горада. Некаторыя архітэктары задумалі разбурыць Верхні горад і «пасадзіць» там Палац Рэспублікі. Гэтыя прапаны раз-пораз паступалі да Машэрава... Я сустракаўся з архітэктарамі, гісторыкамі, літаратара-мі, музыкантамі — амаль усе гаварылі: трэба захаваць ад старога Мінска, што засталося, там жа гісторыя наша... А Пятра Мірона-ва не было цыску з боку ўлады — наадварот, яны абаранялі таленты ад бездарай, кар'ерыстаў, ад уся-

нямцы паставілі задачу пэўным чынам абыходзіцца са славянамі — і яны выконвалі гэтую праграму. А тое, што частка нашых людзей стала на бок немцаў — дык, напэўна, немцы і іх бы прычынка-лі, калі б ім удалося перамагчы ў вайне. ...Хіба можна прычыць супраць таго, што хтосьці бірацца нешта дасказаць — каб ліквідаваць «белыя плямы»? Кожны сумленны чалавек пагодзіцца, што павінна ўстаўляцца праўда. Аднак калі пачаўся «выкрывалічкі» працэс, пайшла суцэльная «чарнуха», якая захлінула ўсё — нічога святога не пакінула. Хлусня становіцца ўсё больш нахабнай. Разлік, відаць, на недасканаласць інтэлекту, адука-ванасці, здольнасцю чытаць, спя-жычоў інфармацыі. Гэта ж зьнева-жальна, калі відэльчы падман па-дацца са спасылкай на нейкія да-кументы — прыгудываецца іншай хлуснёй...»

Пра Машэрава: «Які гэта чыслаў быў чалавек! Вось гавораць: кантроль, цэнзура... Пра Мазаўера, пры Машэра-ве не было цыску з боку ўлады — наадварот, яны абаранялі таленты ад бездарай, кар'ерыстаў, ад уся-

Татцяна ПАДАЛЯК.

СТАРАСТА,

Для жыхароў в. Дварэц Любанскага раёна стараста Лідзія Бубіч — галоўны памочнік і дарадчык. Да яе выскоўваюць звартаванні з любімымі праблемамі. Захарэў хто, ці якая іншая бяда — усё ідуць да Лідзіі Фёдарэўны.

Яна і сама добра ведае, хто чым жыве і каму трэба дапамагчы. Недарэмна ўжо гадоў сем працуе сацыяльным работнікам. Дарчы, калі ёй прапанавалі гэту работу, яна доўга вагалася. Лідзія Бубіч расказвае, больш за ўсё непакоіла адно пытанне: што яна зможа даць сваім падпаечным? Цяпер жыхары Дварца гавораць, што лепшага сацыяльнага работніка і старасты ім і не трэба.

— Калі хочаце даведацца, дзе жывуць падпаечныя Лідзіі Фёдарэўны, адрознівацца на фундамент хаты. Калі той пабелены, то дакладна ведаць, што без рукі Бубіч тут не абыйшлося, — сцвярджае старшыня Малагарадзьяцкага сельскага Савета Міхаіл Камінскі.

Сапраўды, сядзібы людзей, якім ходзіць дапамагчы Лідзія Фёдарэўна, заўсёды дагледжаныя, абавязкова з прыгожымі калубамі. Лідзія Бубіч садзіць кветкі нават на ўчастках, дзе нічога не жыве. Вясной усюповае зямлю і засявае ўсё навокал, потым выплоае пустазелле. Затое летам замест бур'яну каля пустых дамоў рознакаляровай вясёлкі буюць кветкі.

Сама Лідзія Фёдарэўна жыве ў хаце, дзе ў студзені 1943 года быў адноўлены ў падполлі выпуск газеты «Звязда». Пра гэта сведчыць і шыльдачка на фасадзе дома. Падворак, вядома, прыбраны і патанеа ў кветках.

— Я доўгі час жыла з мужам у Расіі, — гаворыць Л. Бубіч. — Але аднойчы падумала, што дарэмна губляю сілы і здароўе на чужой старонцы. Тады і вярнулася ў родную вёску. І тут ужо ў мяне душа спакойная, больш нікуды не цягне. Вось прыходзіць вясна і хочацца, каб усюды было прыбраны, пабелены. Рукі самі работу просяць.

У сваёй вёсцы Лідзія Фёдарэўна адчувае сябе сапраўднай гаспадыняй. Тут няма нічога чужога, усё — яе. Таму і парадка наводзіць усюды, як на ўласнай сядзібе. Прайсці касой па пустазеллі ўздоўж дарогі, добраўпарадкаваць участак каля магазіна, сабраць людзей, каб высеклі кустоўе, — усё гэта дзякуючы Лідзіі Бубіч. Цікава, што афіцыйна яна была назначана старастай гадоў сем таму, але пра сваё зямельку, пра чысціню і прыгажосць вёскі клапацілася і да гэтага. Інакш Лідзія Фёдарэўна проста не можа.

Акрамя іншага, яна з'яўляецца гаспадыняй дома сацыяльных паслуг. Дарчы, гэта была адна з першых такіх устаноў у раёне, якая рэальна функцыянавала. Сюды прыязджаюць цырульнік, работ-

З ЯКОЙ ПАШАНЦАВАЛА

нікі аптэкі, сацыяльнай службы, амбулаторыі, па запыхах выскоўваюць — іншыя спецыялісты. Уважлівае стаўленне сваёй старасты да людзей жыхары Дварца цэняць. Прынамсі, калі за абслугоўванне ў доме сацыяльных паслуг пачалі браць плату, у Лідзіі Фёдарэўны кліентаў менш не стала. Вясковыя згодныя плаціць і больш, бо дапамога яе неацэнная. Л. Бубіч даглядае не толькі сваіх падпаечных, яна ведае пра патрэбы і клопаты ўсіх жыхароў.

І паспявае яна ўсюды. Лідзія Фёдарэўна — ініцыятар правядзення і арганізацыі разнастайных канцэртаў, юбілейных вясельяў. Як стараста, яна пастаянна падтрымлівае сувязь са старшынёй і сакратаром Малагарадзьяцкага сельскага Савета, дапамагае праводзіць сустрэчы з раённымі службамі, падворны абход, арганізоўвае суботнікі па добраўпарадкаванні. На Новы год Лідзія Бубіч звычайна ставіць ёлку ў доме сацыяльных паслуг, збірае людзей, ладыць для іх якое-небудзь мерапрыемства.

Заўважце, усё пералічанае трымаецца выключна на энтузіязме Лідзіі Фёдарэўны. Заробточную

плату яна атрымлівае толькі як сацыяльны работнік. Дом сацыяльных паслуг, абавязкі старасты — гэта праца не аплатаваецца.

— Часам я думаю: навошта мне ўсё гэта. Але ж калі людзі пачынаюць дзякаваць ад усёй душы, то разумее, што не дарэмна твая праца і з'яўляецца новай сілай, — тлумачыць стараста. Яна расказвае, што зрабіць хочацца шмат гэта, але, на жаль, на ўсё не хапае ні сілаў, ні часу. «Вось выйду на пенсію і займуся выкананнем усіх сваіх задум», — марыць яна.

Што на пенсію Лідзія Фёдарэўна не будзе сядзець склаўшы рукі, гэта нават не выклікае сумненняў. А вось у тое, што зможа пайсці ад сваіх падпаечных, неак не верыцца. Яна ж і цяпер робіць больш, чым павіна «па службовай інструкцыі». Ня-ж сабе да гэтых тэрмаў прыходзіць да разліку на тыдзень, Лідзія Бубіч хоць ненадоўга, а завірае амаль штодня. Вось была ў водлуку, але да адзінокай жанчыны ўсё роўна наведвалася. Такі ўжо характар у Лідзіі Фёдарэўны. І жыхары Дварца ўпаўняўня, што са старастай ім падавала.

Алеся ГАЛУЧЫЦ.

ЯКІ АДРАС У АДРАСНАЙ ДАПАМОГІ?

Па адказ на гэта пытанне карэспандэнт «Звязды» накіравалася ў горад Чэрвень

Ледзь паспела зайсці ў кабінет начальніка ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Чэрвеньскага райвыканкама Міхаіла Самца, як перада мной апынуўся альбом, прысвечаны шматдзетным маці раёна. Як высветлілася пасля, зусім не выпадкова, бо адна з самых масавых катэгорый людзей, якім у раёне выплачваецца адрасная дапамога, якраз шматдзетныя сем'і (за шэсць месяцаў гэтага года дапамога была аказана 52 шматдзетным сем'ям, 76 няпоўным, якія выхоўваюць няпоўнаадуковых дзяцей, 46 поўным сем'ям, 18 адзіночым пенсіянерам, 11 адзіночым інвалідам і 4 сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей-інвалідаў).

...Алену Валыянціну Жаркову, маці шасцірых дзяцей, мы з Міхаілам Васільевічам сустрэлі з сынам Колям, дачкой Нінай і бляяльняй уначай ля аўтаграмы ў вёсцы Прамень, якая вельмі далёка ад раённага цэнтру.

— Я працую загадчыцай сталавай, муж — механізатарам СВК «Лядзенскі», — даведваюцца пра мэту нашага наведвання, уступіла ў размову жыхарка аднаго жанчына. — Летам заробак большы, а вось зімой можам атрымаць і па сто тысяч... Пасля таго як выйшла новая пастанова знаёмых казалі, што можна пісаць заяву на атрыманне адраснай дапамогі. І вось трыццаць месяцаў атрымліваем большыя як па 300 тысяч рублёў. Добра, што выплачваецца дапамога не за раз, а па частках, бо раз'яла б усё. А так кожны месяц чакаем фінансавай падтрымкі. Выдаюць жа шмат. Пакуль страхоўкі ўсе выплацілі, і дзяцей трыба пачынаць да школы збіраць. Хочацца ж, каб яны былі апранутыя не горш чым іншыя.

Вывуленчы прыныцы набірае абароты

— Мы працуем не толькі па заяўным прыныцы, але і па выяўленчым, — расказвае Міхаіл Самец. — Не сядзім ды на неба глядзім, а самі прадумваем спосабы выяўлення людзей, якія адчуваюць неабходнасць у дапамозе. Вось, напрыклад, нядаўна прааналізавалі ўсе пенсійныя справы. І тым людзям, у якіх невялікая пенсія, прапанавалі напісаць заяву на дапамогу. Выяўленню маламаёмных сем'яў спрыяюць і сельвыканкамы, якім, у сваю чаргу, дапамагаюць старэйшыя вёскі (апошнія, прынамсі, лепш чым хто ведаюць, каму ў вёсцы патрэбна адрасная дапамога).

Паводле слоў Міхаіла Васільевіча, выяўленчы прыныцы таксама дазваляе вырашаць і іншыя праблемы. Напрыклад, па заробатнай плаце. Калі яна ў чалавека ніжэйшая за зацверджаную мінімальную, то на гэта ўказваецца кіраўніку арганізацыі ці прадпрыемства, які, па магчымасці, павінен прыняць меры. А нярэдка высвятляецца, што чалавек жыве і не ведае, што мае права на льготы, якімі па неадведчанасці і не карыстаецца. Нашы спецыялісты інфармуюць яго і дапамагаюць аформіць неабходныя дакументы.

Насустрэч зайўніку

Поўнае права на штомесечную адрасную дапамогу (дарчы, зварнуцца па яе можна два разы на год) мае кожны грамадзянін, у тым выпадку, калі яго сярэднемесечны прыбытак не перавышае 209 680 рублёў (бюджэт пражыткавага мінімуму на сёння).

— Ёсць у раёне пенсіянеры з невялікай пенсіяй, — адзначае Міхаіл Васільевіч. — Цяпер, напрыклад, наступіў «сезон» разгляду заяў тых пенсіянераў, якіх на лета дзеці вывозіць пахыць у роднай хаце з горада. Выяўляец многіх з іх дапамагаюць самі ж дзеці ці нашы сацыяльныя работнікі, якім мы пастаянна кансультуем.

— Бабулькам жа, дарчы, заўсёды стараемся дапамагчы, — уступае ў размову начальнік сектара матэрыяльна-бытавога забеспячэння пенсіянераў і інвалідаў упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Чэрвеньскага райвыканкама Іна Семчанка. — Вядома, што раз на год Фонд сацыяльнай абароны аказвае грашовую падтрымку пенсіянерам, якія з'яўляюцца інвалідамі І і ІІ груп, і дзецям-інвалідамі. Яна, безумоўна, таксама ўваходзіць у сукупны прыбытак, калі робяцца падлікі, якія вырашаюць, ці мае чалавек права на адрасную дапамогу. Таму падказваем старым, калі лепш пісаць заяву, каб адна матэрыяльная дапамога не пераходзіла атрымаць іншы від дапаг.

Падман не пройдзе

Калі летась матэрыяльна дапамаглі на 43 млн рублёў, — падкрэслівае Міхаіл Васільевіч, — то пасля прыняцця Указа Прэзідэнта Беларусі ад 14 снежня 2007 года № 638 «Аб некаторых мерах дзяржаўнай падтрымкі насельніцтва» яна павялічылася амаль у тры разы.

Дарчы, раней, да прыняцця ўказа, выплата дапамогі займаўся Тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, цяпер жа гэтыя абавязкі перайшлі да Упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. Штодзень тут прымаюць на парадка больш наведвальнікаў, чым раней.

— У асноўным звартаюцца людзі з сельскай мясцовасці, сярэднемесечны прыбытак якіх ніжэйшы за бюджэт пражыткавага мінімуму. Але бывае і так, што чалавек прыходзіць з надзеяй атрымаць дапамогу, а пасля разліку атрымліваецца, што сямейны бюджэт усяго на пару тысяч перавышае акрэсленую велічыню пражыткавага мінімуму. Некаторыя спрабавалі падманваць, але, паверце, любі падман нескладана выявіць: гэта ж не вялікі грош, тут адзін пра аднога ўсё ведаюць. Мы паліраджуем, што за свядомае замоўчванне ці прадстаўленне памылковых звестак, грамадзяне пазбаўляюцца права на зварот па дзяржаўную падтрымку і на яе атрыманне.

Адмовіць НЕ прызначыць?

Спецыялісты ўпраўлення даюць кансультацыі, у тым ліку і па тэлефоне, дапамагаюць сабраць патрэбныя дакументы, якія разглядае раённая камісія па прадастаўненні дзяржаўнай адраснай дапамогі і бесплатным забеспячэнні прадуктамі харчавання дзяцей першых двух гадоў жыцця. Менавіта яна і прымае рашэнне: прызначыць дзяржаўную адрасную дапамогу ці адмовіць у ёй.

— Маюцца такія праблемныя сем'і, якім тэарэтычна адрасная дапамога патрэбна, але насамрэч дзеці гэтых грошай не бачыць, бо гора-башкі адрозу ж іх прапваюць. Згодна з законам, калі мы выяўляем сям'ю, якая выкарыстае грошы не па прызначэнні, мы маем права прыпыніць выплаты. Але па-чалавечы шкада дзяцей, якія бацькоў, на жаль, не выбралі. Таму мы выплачваем ім дапамогу не грашыма, а прадуктамі, якія набываюць работнікі тэрытарыяльнага Цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Бацькі незадаволеныя, скардзяцца: чаму не грашыма?.. Затое дзеці накармленыя.

Не ўсім зайўнікам, якія звартаюцца па дапамогу, мы яе аказваем. Адмаўляем, у першую чаргу, людзям працаздольнага ўзросту, якія проста не жадаюць працаваць. Толькі ў тым выпадку, калі часова беспрацоўны па нашай прапанове стане на ўлік у аддзел занятасці, тады можам на першы час падтрымаць іх матэрыяльна.

У такіх выпадках дапамога, як правіла, прызначаецца не на тры, а на адзін месяц. Напрыклад, не так даўно да нас звярнулася дзяўчына, якая вярнулася з мясцовай пазбаўлення волі. Аказалі ёй месечную матэрыяльную падтрымку, пакуль яна не ўладкавалася на работу. А працы хапае, асабліва ў сельскагаспадарчай галіне. Перакананы: не знойдзе яе толькі той, хто не імкнецца да гэтага. Адмаўляем і тым, хто працуе ў прыватнай і ездзіць у замежныя камандзіроўкі. Бо, калі падсумаваць усё іх прыбыткі, то яны пераагнуць бюджэт пражыткавага мінімуму.

А наогул, здаровыя людзі павіны працаваць і зарабляць дастойныя грошы, а не атрымліваць дапамогу ад дзяржавы. Дапамогу ж трэба прызначаць толькі тым, хто сапраўды мае ў ёй патрэбу. А то атрымліваецца, што працаздольныя людзі сядзяць склаўшы рукі і чакаюць маньы з неба.

Паводле слоў Іны Семчанкі, праца ва ўпраўленні будзеца паводле прыныцы «аднаго ака».

— Заяўніку дастаткова прынесці толькі дакументы, за якімі яму не трэба далёка хадзіць (з месца працы і тым, які знаходзіцца дома). Усе астатнія даведкі я збіраю сама — раблю запыты ў арганізацыі (сельска Саветы, школы, падатковыя органы). Такім чынам палягчаю людзям жыццё.

ДАКУМЕНТЫ, ЯКІЯ НЕАБХОДНА ПРЫКЛАСЦІ ДА ЗАЯВЫ АБ НАЗНАЧЭННІ ДЗЯРЖАўНАЙ АДРАСНАЙ ДАПАМОГІ:

- пашпарт;
- пасведчанне аб нараджэнні дзіцяці (для тых, хто мае няпоўнаадуковых дзяцей);
- пасведчанне аб рэгістрацыі шлюбу ці пасведчанне аб скасаванні шлюбу;
- даведка аб нараджэнні дзіцяці з указаннем падстаў унясення звестак аб бацьку дзіцяці (для жанчын, якія нарадзілі дзіця па-за шлюбом);
- працоўная кніжка (для працоўных);
- пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі індывідуальнага прадпрыемства;
- пенсійнае пасведчанне;
- пасведчанне інваліда;
- пасведчанне аб атрыманні прыбытка кожнага члена сям'і за апошнія тры месяцы (да ўтрымання падатку);
- даведка аб прыбытку ад продажу сельскагаспадарчай прадукцыі (акрамя малака).

Надзея ДРЬЛА, фота аўтара.

КРЫЧАЎЦЫ КУЛЬТУРНА АДПАЧЫВАЮЦЬ

У Крычаве на Камсамольскім возеры адкрылася новая летняя забава — катанне на лодках і катамаранах. Яна стала настолькі папулярнай, што людзі запісваюцца ў чаргу за дзень-два.

Мясцовае прадпрыемства «Камунальнік» добраўпарадкавала зону адпачынку не безаважкова выдаеца выратавальныя жылет.

Грошы (20 мільянаў рублёў) на набывіце катамаранаў і лодак выдаткавалі мясцовыя ўлады. Непадалёк ад пірса прадпрыемства адкрыў краму, якая прапануе прахаладжальныя напоі і марожанае.

Ілона ІВАНОВА. «УЛАДАР СЯЛА» — У ГОМЕЛЬСКОЙ ВОБЛАСЦІ

Конкурс для сапраўдных гаспадароў «Уладар сяла» ўпершыню арганізаваны ў Гомельскай вобласці. На перадапачатковым этапе ён праводзіцца сярод сем'яў Рагачоўскага раёна, па-ведамлі ў раёнскай арганізацыі БРСМ, якая выступіла арганізатарам мерапрыемства.

Ужо адбыўся першы этап спаборніцтва, у ходзе якога 11 сямейных камандаў у творчай форме прадставілі летніцы сваёй яэйкі грамадства і пазнаемлі з яе традыцыямі. Да канца кастрычніка пройдзе яшчэ некалькі этапаў. Напрыклад, удзельнікі будуць аспрэчваць званне лепшага ў конкурсах: «Сырадой» — даярка, «Вострая каса» — касцюк, «Залатая падкова» — гульні і забаў, «Дахынік» жней і іншых.

Тацяна ШУР, БЕЛТА.

КАМАНДЗІРОўКА ПА ПІСЬМУ

«БАРАДАТАЯ» СКАРГА

У рэдакцыю газеты прыйшоў ліст ад жыхароў № 1 і № 2 па вуліцы Майскай пасёлка Пагост-2 Салігорскага раёна, у якім яны прасілі дапамагчы вырашыць праблему з забеспячэннем вадоў. А дакладней — аднавіць няспраўную калонку. «Вось ужо два гады мы не можам дастукацца да мясцовых чыноўнікаў», — гаварылася ў лісце.

Да пісьма прыкладалася копія заявы жыхароў на імя старшыні райвыканкама, датаванай 14.07.2006 г., і два пісьмовыя адказы зальнага цэнтру гігіены і эпідэміялогіі з вынікчымі правядзенных аналізаў.

Першы з іх датчыўся праверкі грамадскага шахтавага калодзежа, які размяшчаецца ў двары вышэйпамяняных дамоў і ваду з якога людзі раней выкарыстоўвалі для ужывання. «У ходзе праверкі (ад 11.07.2006 г. — Аўт.) устаноўлена, што грамадскі шахтавы калодзеж размешчаны за 10 м ад гаспадарчых хлявоў, за 45 м ад грамадскіх надворных прыбыральняў... За 42 м ад калодзежа выяўлена неарганізаваная звалка бытавога смецця. Дадзена тэрыторыя замацавана за СВК «Свабода». Для адбору ЦБА ў жылых дамоў №№ 1, 2, 3 адсутнічаюць металічныя кантэйнеры. Прылеглая да грамадскіх прыбыральняў тэрыторыя не абкошана... Па выніках лабараторных даследаванняў вада з шахтавага калодзежа не адпавядае СанПіН № 8-83 РБ 98 «Патрабаванні да якасці вады пры нецэнтралізаваным водазабеспячэнні. Санітарная ахова крыніц» па бактэрыялагічных і санітарна-хімічных паказчыках: колі-індэкс — 180 пры норме не больш за 10; утрыманне нітрату складае 150 мг/дм³ пры норме не больш за 45 мг/дм³ і перавышае гігіенычныя нарматыўны ў 3,33 раза. Гэта сведчыць аб наяўнасці арганічнага забруджвання вады, прычынай якога могуць быць як размешчаныя поблізу гаспадароў, так і смеццезвалка і грамадскія прыбыральні. Выкарыстанне вады, якая маецца ў калодзежы, небяспечнае для здароўя. Асабліва небяспечна спажыванне вады такой якасці немаўлятам. У сувязі з гэтым рэкамендуецца выключыць выкарыстанне вады з гэтага калодзежа для пітных мэтай і выкарыстоўваць яе толькі для гаспадарчых патрэбаў...»

Далей у пісьмовым адказе гаворыцца, што на імя старшыні Пагосцкага сельвыканкама накіравана прадпісанне правесці шораг мерапрыемстваў па давадзненні якасці вады ў калодзежы да патрэбных гігіенычных нарматываў, а ў адрас старшыні СВК «Свабода» — прадпісанне добраўпарадкаваць прылеглаю тэрыторыю, ліквідаваць звалку, абсталяваць дваровую памыйніцу для збору вадыч бытавых адходаў.

Вынікі дадатковага санітарна-гігіенычнага даследавання, праведзенага спецыялістам зальнага цэнтру гігіены і эпідэміялогіі 16.10.2007 г., паказалі, што да той пары не быў наведзены парадка на прылеглай да жылых дамоў №№ 1, 2, 3 тэрыторыі. «Калі грамадскія прыбыральні ўтворана звалка бытавога і будаўнічага смецця, парубачных рэшткаў. Тэрыторыя не абкошана... Дзве водаразборныя калонкі каля жылых дамоў не функцыянуюць па прычыне выхаду са строю».

У пісьмовым адказе жыхарам сказана, што на старшыню сельвыканкама быў складзены пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні, а на адрас старшыні СВК «Гарняк», на чым баланс знаходзіліся жылныя дамы, накіравана прадпісанне навесці парадка на тэрыторыі і аднавіць рабучы калонка.

Тэрмін — тыдзень
— У канцы 2006 года ў нас адбылося аб'яднанне горада і раёна, адпаведна гар-і райвыканкама, — патлумачыла існаванне такой «барадатай» скаргі старшыня Салігорскага раённага Савета дэпутатаў Лідзія Клішэвіч. — Пасля аб'яднання прыйшло новае кіраўніцтва. Працуюць зусім іншыя людзі. Спартрыбуца пэўны час на тое, каб увайсці ў курс спраў, разабрацца ў сітуацыі. Акрамя адміністрацыйнага аб'яднання адбылося яшчэ і ўзбуйненне сельскагаспадарчых прадпрыемстваў (у прыватнасці, СВК «Свабода» быў далучаны да СВК «Гарняк»).

Паводле слоў старшыні Пагосцкага сельвыканкама Сцепаніды КУДРАВЕЦ, праблема з забеспячэннем чыстай пітной вадоў дамоў №№ 1 і 2 (дзе жываюцца 18 сем'яў, 39 чалавек) па вуліцы Майскай ў Пагосце-2 пакуль застаецца (людзі вымушаны хадзіць па воду да водаразборнай калонкі каля дома № 10).

— У мінулым годзе, пасля заключэння, дасланага санслужбай, я знайшла спецыяліста-прыватніка, мы адлампавалі ваду з калодзежа, пачысцілі сам калодзеж, абеззаразілі ваду спецыяльнай таблеткай, — расказала Сцепаніда Сямёнаўна. — У выніку стан вады палепшыўся, аднак сёння яе выкарыстоўваюць толькі для бытавых патрэбаў. Для пітнага забеспячэння санстанцыя настойвае на аднаўленні калонка, ды і жылцы даўно прасілі калонку. Раней там быў водаправод, але ён дзірвава, гнілы, і калі гадоў ужо не дзесяцьна. Ад яго сілкавалі дзве суседнія старыя калонкі, якія таксама не працуюць. Я прапанавала жылцам: «Давайце скінемся, я найму прыватніка, які зробіць вам новую калонку». Аднак дагаворыцца не атрымалася: адзін — згодны, тры — не.

Сёння сістэма водазабеспячэння і водаадвадзнення ў сельскіх населеных пунктах раёна перададзены на баланс «Салігорскаваканала», значыць, і няспраўны водаправод, і калонкі па вуліцы Майскай ў Пагосце-2 цяпер — галаўны боль камунальнікаў.

— Што датычыцца сітуацыі з забеспячэннем якаснай вадоў дамоў №№ 1 і 2 па вуліцы Майскай ў Пагосце-2, выйсці два, — патлумачыў намеснік старшыні Салігорскага райвыканкама па ЖКГ і добраўпарадкаванні Юрый ЧУХРОЎ: — Бурчыць новую свідравіну для ўладкавання новай калонкі ці аднаўляць той участак водаправода, ад якога сілкаваліся старыя няспраўныя калонкі (на тэрыторыі пасёлка водаправод дзейнічае, але

гэты ўчастак калі гадоў не функцыянуе, ён знаходзіцца ў непрыдатным стане і патрабуе замены). Паводле каштарысу, кошт новай калонкі складае 1 млн 316 тыс. рублёў. Цяпер прапачваем, колькі будзе каштаваць аднаўленне водаправода. Як толькі завершыцца пралікат затрат, будзе прынята канчатковае рашэнне — займацца новай калонкай ці аднаўляць старыя разам з водаправадом.

У ваданосны слой, ад якога сілкуецца калодзеж дамоў №№ 1 і 2, трапілі нітраты. Значыць, я не магу даць гарантыю, што пры бурэнні свідравіны мы патрапім у ваданосны гарызонт, дзе гэтых нітрату не будзе. На маю думку, каб зняць праблему, трэба пайсці менавіта на затыраты па аднаўленні водаправода. На выпраўленне сітуацыі я выдзеліў тыдзень.

За чые сродкі будуць весціся работы? Паводле слоў Юрыя Валер'евіча, водаправод з канца ліпеня 2007 года знаходзіцца на балансе КУП «Салігорскаваканал». З таго часу арганізацыя стала паступова ўстаранаць праблему, якія назапаліліся яшчэ да перадачы, закрываць «брэш» ў абслугоўванні і водазабеспячэнні сельскага насельніцтва. Прычым — за кошт унутраных рэзерваў, «Салігорскаваканал» прыняў на свой баланс водаправодныя сеткі ў сельскай мясцовасці, але дадатковага фінансавання на іх аднаўленне і эксплуатацыю не атрымаў.

— Сёння практычна ніхто з жыхароў сель-

Самая вялікая праблема у нас па нецэнтралізаваным водазабеспячэнні — гэта нітраты: з 64 працэнтаў проб, якія год таму не адпавядалі нормам па санхіму, 50 працэнтаў — менавіта з-за перавышэння нітрату.

скіх населеных пунктаў не плаціць за водазабеспячэнне, — працягваў Чухроў. — У сувязі з гэтым з майго боку перад «Салігорскаваканалам» будзе пастаўлена наступная задача: паколькі ён панёс пэўныя затыраты на вырашэнне праблемы забеспячэння вадоў жыхароў дамоў №№ 1 і 2 па вуліцы Майскай, ён абавязаны заключыць з імі дагаворы на водазабеспячэнне згодна з нормамі. Жылцы не будуць плаціць за аднаўленне водаправода, але за карыстанне вадоў — давадзнецца. Нарматыў у сельскай мясцовасці 30 л на чалавека ў суткі (пры наяўнасці хатняй жывёлы ён павышаецца).

Зладжаная работа

У Салігорскім раёне 167 вёсак (прыкладна 40 з іх — маланаселеныя). Натуральна, не ўсюды ёсць цэнтральныя водаправоды. Людзі карыстаюцца вадоў з шахтавых калодзежаў і калонак. Як грамадскіх, так і сваіх асабистых, размешчаных на прыватных падворках. За свабодна грамадскіх калодзежаў адказваюць сельвыканкама.

— Гэтая работа ў нас вядзецца сумесна з зальнымі цэнтрам гігіены і эпідэміялогіі, — патлумачыла Лідзія Клішэвіч. — Яго спецыялісты выязджаюць на месца. Разам з сельвыканкамаю даследуюць шахтавыя калодзежы, бяруць пробы вады. Згодна з планам, грамадскія калодзежы правяраюцца раённай санслужбай раз у год, і абавязкова — калі ёсць скарга.

На тэрыторыі Пагосцкага сельсавета 8 вёсак, каля 40 грамадскіх шахтавых калодзежаў. І не ва ўсіх вада адпавядае патрабаванням СанПіНа. Акрамя вышэйпамянянага калодзежа па вуліцы Майскай, высокая канцэнтрацыя нітрату знойдзена ў двух калодзежах на вуліцы Садовай (Пагост-2) і ў адным — на вуліцы Любанскай (Пагост-1

ВІЖУРЫЛА, КРЫШЫЛА, ЛАМАЛА...

Калі гавораць, што дождж ліў, нібы з вядра, то думаеш: тут яўнае перабольшванне. Маўляў, ці можа такое наогул быць? Аказваецца, можа, у чым мне давлялося на свае вочы пераканачна, знаходзячыся ў камандзіроўцы ў Петрыкаўскім раёне 21 ліпеня.

Чорная хмара набліжалася да горада. Раптоўна рвануў вецер, а неба нібы прарвала і суцэльная сцяна вады абрунулася на зямлю. Літаральна праз тры-чатыры хвілінны той вады было столькі, што працісці па гарадской плошчы было немагчыма. Вецер узмачнаўся, упіраўся ў сцяну вады і рассяяваў яе ў густы туман. Нездзе побач, калі будынка міліцыі, раздаўся трэск, і з дрэва адвалілася вялікая галіна, упаўшы на асфальт, не зачэпіўшы на шчасце, двух легкавух.

— Сапраўдны ўраган, — сказаў мне намеснік старшыні райвыканкама, ён жа і старшыня раённай камісіі па надзвычайных сітуацыях Александр Майсееў, з якім мы ехалі па вызначаным маршруце. — Така я за сваё жыццё не бачыў. Шмат бяды ён можа нарабіць. Александр Фёдаравіч не па-

мыліўся. Як высветлілася пасля, такога разлуку стыхіі ў раёне было сорак гадоў, хоць у той надвечарок яна бушавала не больш за паўгадзіны, пранізваючы наваломі зігзагамі маланак і перунамі.

Першая вестка аб бядзе паступіла ад намесніка начальніка райаддзела па надзвычайных сітуацыях Рамана Палюкова: паміж Нававасілкамі і Залесем завал дрэў на аўтадарозе. Лесалася часткова выварачаная з каранямі, часткова паламаная дрэвы.

Праз гэтак месца крз праз дзяржаўнае старошыня райвыканкама Мікалая Астаповіч, які таксама падтэлефанаваў Майсееву і даў распараджэнне, каб яму пазвалі кіраўнікі раённых службаў, якія павінны неадкладна пачаць прымяшчэнне меры па ўхіленні выніку стыхіі.

Потым пайшлі званкі ад дырэктара раёна электрычных сетак Міхаіла Пашкевіча, кіраўніку ДРБУ-112 Александра Каваленкі і райжылкамагаса Уладзіміра Шостака. Марудзіць было нельга, трэба была арганізоўваць работу аварыйных бригад, якія і выехалі па адпаведных маршрутах. Праца іш-

ла, пакуль не наступіла цемра. А бригады РЭС працавалі і ноччу, падключваючы электраэнергію, аднак работы закончыць тады не паспелі, і на 7 гадзін 30 хвілін 22 ліпеня 27 населеных пунктаў і чатыры фермы яшчэ засталіся без электраэнергіі.

Маштабы ўрон ад стыхіі ў раёне былі падлічаны ў канцы аўточрка, калі нумар газеты быў ужо завяржаны. Але што яны даволі адчувальныя, сведчаць хоць бы ўжо наступныя факты. Згодна з папярэднімі данымі, у Залескім лясніцтве дрэвы былі паламаныя, нібы запалкі, а з улікам астатніх лясніцтваў было павалена дрэў каля 20, а можа і больш тысяч кубаметраў.

У Бабунічах развалілася і ўпа-ла на зямлю воданалорная вежа, і прыводзяцца ў дзеянне іншыя крыніцы забеспячэння вады. Тут жа пацярпелі адміністрацыйны будынак КСУПа «Запаветы Ільча», ферма, на большай частцы якой сарвала дах, паўеці сельскагаспадарчай тэхнікі, цялятнікі, выйшла са строю абсталяванне, засталася без дахаў 25 дамоў. У Ляскавічах градам пабіла вокны мно-

гіх дамоў і «паклявала» легкавыя аўтамабілі, што знаходзіліся не ў гаражах. Нанесены ўрон і на палях, дзе віхураў або пашкоджана, паклявана збажына, або яна поўнацю папалела: у СВК «Ляскавічы» — на 1080 гектарах, КСУПа «Камаровічы» — на 844, Капаткевічы — на 510, імя Ульянава — на 331, «Запаветы Ільча» — на 465, «Наваасёлкі» — на 221 гектары, дзе віды на ўраджай былі нядарзныя, што і паказалі ўборачныя работы, якія ўжо ішлі.

— Ураган, — расказаў нам прас-сакратар Гомельскага абласнога Упраўлення па надзвычайных сітуацыях Руслан Габрыль, — 21 ліпеня прайшоў па сямі раёнах: Жлобінскім, Рагачоўскім, Веткаўскім, Жыткавіцкім, Светлагорскім, Кармянскім і Петрыкаўскім, які найбольш пацярпелі. Частковыя разбурэнні былі і ў абласным цэнтры, павалена шмат дрэў. Без электраэнергіі засталіся пазны част 80 населеных пунктаў. Паўсюдна былі прыняты меры па ліквідацыі выніку стыхіі. Працавалі 54 адзінкі тэхнікі, сотні людзей.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Калгасная царква

селеных пунктаў, уключаных у праграму.

Нагадаем, што ў Дзяржаўную комплексную праграму развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх паселішчаў на 2007—2010 гады ўвайшлі пасёлкі гарадскога тыпу і гарады раённага падпарадкавання з колькасцю насельніцтва да 50 тыс. чалавек. У такіх населеных пунктах пражывае 23,4 працента гарадскога насельніцтва рэспублікі. Цэнтрамі адміністрацыйных раёнаў, у якіх пражывае 66,9 працента сельскага насельніцтва краіны, з'яўляюцца 96 такіх паселішчаў.

У Вішоўе Бялініцкага раёна ўрачыста адкрылі і асвяцілі праваслаўную царкву ў гонар Святых апосталаў Пятра і Паўла. У мінулыя дні ў Вішоўскай царкве прайшлі першыя вышчыненне маладых і хрышчэнне дзіцяці.

Гэту царкву ў Вішоўе нездарма называюць «жаласнай». Таму што яе пабудавалі на сродкі і сілы «Калгаса «Радзіма». Царква каштавала сельскай гаспадарцы 400 мільёнаў рублёў і два гады працы на будоўлі. Ажыравалі на богаўдольную справу па магчымасці і мясцовыя жыхары.

БЕЛТА.

Ільготнае падаткаабкладанне дзейнічае ва ўсіх малых гарадах Беларусі, уключаных у праграму развіцця рэгіёнаў

У Беларусі паніжаныя стаўкі падатку пры спрошчанай сістэме падаткаабкладання цярпелі распаўсюджваюцца на ўсе населеныя пункты, уключаныя ў пералік малых і сярэдніх гарадскіх паселішчаў у адпаведнасці з Дзяржаўнай комплекснай праграмай развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх паселішчаў на 2007—2010 гады. Аб гэтым паведамляе БЕЛТА ў Міністэрстве эканомікі Беларусі.

Гэта норма прымяняецца ў адпаведнасці з указам ад 19 мая 2008 года № 281, які ўносіць змяненні і дапаўненні ва указы ад 9 сакавіка 2007 года № 119 і ад 7

«БАРАДАТАЯ» СКАРГА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Калі гаварыць аб прыватных калодзежах, то людзі самі адказваюць за правільнасць выбару іх месцаразмяшчэння (далей ад хлява, ад сметніцы, прыбяральні). На паў, нецэнтралізаваныя крыніцы водазабеспячэння ніхто з намі не ўгадана. Многія калодзежы будаваліся вельмі даўно. Зараз новыя шахцывыя калодзежы капаюць вельмі рэдка, у асноўным ставяць калонкі, якія сілкуюцца ад прабуранай свідравіны.

Самы вялікі бр у нас па нецэнтралізаваным водазабеспячэнні — гэта нятрыты: з 64 працэнтаў проб, якія год таму не адпавядалі нормам па санітуму, 50 працэнтаў — менавіта з-за перавышэння нятрытаў.

У калодзежы ля дамоў №№ 1 і 2 па вуліцы Майскай у Пагосце-2 пасля ачыстка якасць вады па мікрабіялагічным паказчыку папелшылася. Аднак хімічныя забруджваліся не засталіся. Працэнтаў на 10 іх узровень знізіўся пасля таго, як адтуль убраў звалку.

Увогуле, шахцывыя калодзежы — неперспектыўная крыніца водаза-

беспячэння, гэта «каменны век». Усё, што ідзе з палёў — ліўнёўка, ядвімакіты, сродкі кіравання раслін — трапляе ў верхаводку. Сёння мы пачынілі калодзеж, убраў мясцовыя крыніцы забруджвання — усё паказчыкі аказаліся ў норме. А заўтра ўтворыцца «варонка дэпрэсіі» — ваду ж пастанана чэрпаць, сюды сцякую забруджваліся нікі, якія знаходзіліся за кіламетр і болей (з моголак, са звалкі, яшчэ аднекуль). Праз тыдзень паказчыкі ў нашым калодзежы дрыжыня.

У пасёлку Пагост-2 мы вынеслі пастанову аб забароне эксплуатацыі свідравіны, якая сіпкавала няспраўнае сёння калонкі, бо вада ў свідравіне ўтрымлівала высокую канцэнтрацыю нятрытаў. Прычыны гэтага могуць быць розныя. Магчыма, сам ваданосны гарызонт не забруджаны, аднак абсалютна труба прагніла, што і здарэлася туды трапіць нятрытам. Гэта трэба праверыць.

Для выпраўлення сітуацыі ўжо распрацаваны цэлы шэраг мерапрыемстваў, які прадуадждваюць развіццё, устанавленне прычын забруджвання, прамыўку і запуск

старых калонак, адбор вады з іх на аналіз і г.д. Усё гэта яшчэ ў лютым-сакавіку павінны быць рэалізаваны «Салігорскаводканал». Аднак з-за адсутнасці сродкаў нічога не было зроблена.

Ёсць такое паняцце — зона санітарнай аховы крыніцы водазабеспячэння. Першы пояс складае 50 м, другі і трэці разлічваюцца індывідуальна. У сельскай мясцовасці з другою і трэцюю зоны санітарнай аховы крыніц ніхто не распрацоўваў. У Салігорскім райвыканкаме было прынята рашэнне, згодна з якім усё сельскае воднаправае перададзена на баланс «Салігорскаводканала», а ён абавязана сёлетра да канца года распрацаваць праекты другога і трэцяга паясоў зоны санітарнай аховы артсвідравін. Гэта вельмі правільнае рашэнне. Пасля таго, як будучы вызначаны другі і трэці паясы зонаў аховы і вынесены з іх усё крыніцы забруджвання, павінна прайсці яшчэ некалькі гадоў, для таго, каб вада ў артсвідравінах ачысцілася.

Інга МІНДАЛЁВА. Салігорскі раён.

Колькі каштуе сагнуць цвік?

У адной з вёсак Асіповіцкага раёна побач мірна жыллі дзве суседскія сям'і. Жылі ў іх даўгі час, пакуль старыя гаспадары не пайшлі на той свет. Калі ж тое здарылася — ужо іх дзеці пачалі гаспадарыць у спадчынных будынках. І колішні спадокі аказаліся парушанымі. Даведваўшыся аб магчымым прыватызаванні асфальта, адна з суседкаў пачала адносіць свой плот на сумежны ўчастак, адна з суседкаў пачала адносіць свой плот на сумежны ўчастак і гарадзіць яго з вонкавага боку. Пры гэтым яна сталала суседскай клубніцы. Убачыўшы такую несправядлівасць, гаспадыня клубніцы ўзяла сякеру і адбіла жэрды, што захапілі частку яе ўчастка. Учыніўся гвалт, міліцыянер сцякуў пратакол.

З пратакола вынікае, што адбіўшы жэрды, жанчына заманулася на прыватную ўласнасць і пакараць яе належыць па ўсёй строгаеці закона. А ён, закон, прадлісвае ў гэтым выпадку штраф да трыццаці базавых велічынь...

«Памежныя спрэчкі ў вёсцы сталі расці, — кажа народны суддзя Асіповіцкага раёна Александр Міхайлавіч РУСАК. — Суды заваленыя справамі, якія ў большасці можна вырашыць на месцы. У да-

дзеным выпадку рэальны ўрон пацярпелай — сагнуць цвік. Стапаняны ж ёю клубніцы маглі абсыціся куды даражэй! Учасковы інспектар, перш чым узбудзіць справу, павінны быць прымырчыць бакі, растлумачыць наступствы таго ці іншага юрыдычнага дзеяння. Сваё слова павінны быць сказаць і сельскі Савет. Гэта ж мясцовы ўлада, каму, як ёй, разбірацца ў такіх канфліктах. Агульнавядома, што вырак аднаўсцяжоду куды больш дзейны, чым прыговор суда.

У апошні час заканадаўства ў галіне зямельных адносін азначае ўдасканалення, яно здарыла крок наперад. Аднак грамадская свядомасць ды ўлада на месцы адстаюць ад працясаў фарміравання новых адносін па да зямлі. Зараз зямельна-прававыя выязды на раён па каляктарным запісе ці справе, у той час як зямельныя прасторы Беларускай вёскі, у асноўнай сваёй масе, пакуль застаюцца ў тым стане, які і быў ў часы Саюза. Каб выключыць напружанне, звязанае з прыватызаваннем зямлі, неабходна правядзенне тлумачальнай работы. Дзякуючы з адвакатам многім салятам не па кішэнні, а вольна рэгулярныя сустра-

чы з юрыстамі райвыканкама яны б віталі. Скажам, у межах створанай у раёне грамадскай прыёмнай.

Шмат належыць зрабіць і ў пастановах зямельнай безгаспадарчасці. Цяпер адшукваюцца ўладальнікі кінутых будынкаў, частка іх зноў сіціцца, утылізуюцца. З прыватніцтваў працясаў працаваць. Аднак ёсць жа гаспадарчыя адзінкі, аб'яднанні грамадзян, знікшы кааператывы, якія разваліліся, пачалі некалі будаўніцтва і не давалі яго да паду. Які парадок зносу ці прадажу такіх «уладанняў»?

Зямельныя праблемы будуць пастанана прыцягваць увагу на сельскагаспадарчыя праблемы. Выразілі ж іх не можа быць вырашана чыста юрыдычнымі мерамі.

Відавочна, народны суддзя мае рацыю. Ці не заната дрота кара за сагнуць цвік ў палежнай спрэчцы памерам кварталнай пенні? Чаго ў такім падобным ёсць болей — справядлівасці ці бяздушнасці? Аднак на гэта пытанне лясчыцца ў рэчышчы пошукі агульнай згоды і ўзаемамарумення ўсіх галін улады і саміх грамадзян.

Віктар ХУРСІК. Асіповіцкі раён.

У ДТЗ трапілі чацвёрка

Аварыя пад Мядзелям зафіксавана каля трох гадзін ночы: 26-гадовая жанчына, якая знаходзілася за рулём аўтамабіля «Жэжэ», не справілася з кіраваннем, машына апынулася ў канале і перакулілася. Кіроўца загінула на месцы здарэння. Тры яе пасажыры, адна з якіх знаходзіцца ў водпуску па доглядзе дзіцяці, змешчаны ў бальніцу.

Дзмітрый СТАНКОВІЧ.

Вышар на прагулку

Жыхар Баранавічаў і на бульвары Бардзінінскага стукнуўся з міліцыянерамі, якія вырашылі праверыць адзінакроў, бо сродок ночы мала хто шышаў. Чувдзі супраціўнікаў мі-

ліцы не падвяло. Калі яны абмацалі 34-гадовага мучыню, то знайшлі пры ім незарэгістраваны пісьмучы Фроммер, які з'яўляецца разназной агнестральнай зброяй.

А гэта ўжо крмынал. Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ДА ДОБРАГА ДОМА ДЫ ДОДОРУЮ Б ЗАРПЛАТУ

Пра недахоп спецыялістаў у сельскай гаспадарцы даводзілася часта. Проблема існуе, але не ва ўсіх сельскагаспадарчых яна стаіць востра. Аднам словам, вакантных месцаў хапае, а людзі не спяшаюцца ўладавацца на працу ў сельскагаспадарствы.

У большасці раёнаў Брэстчыны чакаюць галоўныя аграномаў, ветурачоў, даярак, механізатараў... Запатрабаваныя спецыялісты прыкладна дваццаці прафесій.

Найбольшы недахоп у Пружанскім раёне. Тут 8 гаспадарак гатова прыдаставіць працу спецыялістам, а вольна ў Ганчыцкім сельскагаспадарчым раёне. Выразілі ж іх не можа быць вырашана чыста юрыдычнымі мерамі.

Відавочна, народны суддзя мае рацыю. Ці не заната дрота кара за сагнуць цвік ў палежнай спрэчцы памерам кварталнай пенні? Чаго ў такім падобным ёсць болей — справядлівасці ці бяздушнасці? Аднак на гэта пытанне лясчыцца ў рэчышчы пошукі агульнай згоды і ўзаемамарумення ўсіх галін улады і саміх грамадзян.

Віктар ХУРСІК. Асіповіцкі раён.

У ДТЗ трапілі чацвёрка

Аварыя пад Мядзелям зафіксавана каля трох гадзін ночы: 26-гадовая жанчына, якая знаходзілася за рулём аўтамабіля «Жэжэ», не справілася з кіраваннем, машына апынулася ў канале і перакулілася. Кіроўца загінула на месцы здарэння. Тры яе пасажыры, адна з якіх знаходзіцца ў водпуску па доглядзе дзіцяці, змешчаны ў бальніцу.

Дзмітрый СТАНКОВІЧ.

Вышар на прагулку

Жыхар Баранавічаў і на бульвары Бардзінінскага стукнуўся з міліцыянерамі, якія вырашылі праверыць адзінакроў, бо сродок ночы мала хто шышаў. Чувдзі супраціўнікаў мі-

ліцы не падвяло. Калі яны абмацалі 34-гадовага мучыню, то знайшлі пры ім незарэгістраваны пісьмучы Фроммер, які з'яўляецца разназной агнестральнай зброяй.

А гэта ўжо крмынал. Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Вёска Клятная Пінскага раёна.

Адраджэнне вёскі

НА ДЗЯРЖАВУ СПАДЗЯВАЙСЯ, АЛЕ І САМ НЕ СПІ Ў ШАПКУ

Адны працуюць удумліва, творча, а іншыя — абы дзень да вечара

Гродзенчына ўжо традыцыйна з'яўляецца лідарам у краіне па шэрагу пазіцыў развіцця аграрна-мясцовага комплексу. Але гэта не азначае, што можна, як кажуць, спачываць на лаўрах. У рэгіёне бачаць і прычыноўна ацэньваюць свае недахопы, рэзервы, пра што сведчыць падрэзаны нядарна Камітэтам па сельскай гаспадарцы і харчаванні аб'явіўшыя аналітычны матэрыял аб стане і перспектывах развіцця аграрна-мясцовага комплексу вобласці. Вось толькі некаторыя факты для роздуму і, вядома ж, канкрэтных дзеянняў.

Умовы падобныя, а эфектыўнасць працы розная

Лічыць — рэч аб'ектыўная, аднак так званая «сярэдняя тэмпература па бальніцы» не павінна засланяць вынікі кожнага канкрэтнага прадпрыемства. Мяркуюць самі.

За тры гады рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі на 2005—2010 гг. валавы аб'ём сельскагаспадарчай прадукцыі павялічыўся ў Гродзенскай вобласці на 20,6 працэнта. На перапрацоўчых прадпрыемствах мяса-малочнай прамысловасці рост аб'ёму таварнай прадукцыі склаў 37,5 працэнта. Дзякуючы значнай дзяржаўнай дапамозе ў набыцці сучаснай тэхнікі, мінеральных угнаенняў, сродкаў аховы раслін, удакладненню структуры пасеваў, палепшэнню культуры земляробства ўзрастаў ураджай асноўных сельскагаспадарчых культур. У прыватнасці, летась атрымана 4,3 мільёна тон кармавых адзінак, што на 11,5 працэнта больш у параўнанні з 2006 годам. Вытворчасць збожжа павялічылася на 16 працэнтаў, кукурузы — у 3,4 раза, алеанасеня рапузы — на 39 працэнтаў, агародніны — на 42.

Зрэшты, ніякай эйфарыі тут быць не можа. І перш за ўсё таму, што з году ў год не забіліся пачытаўчыя рэсурсы малочнай прадукцыйнасці. Стаўка і надалей будзе рабіцца на еўрапейскія тэхналогіі ўтрымання дойнага статка. Асноўная прычына ў тым, што значная колькасць сельскагаспадарчых прадпрыемстваў і нават асобныя раёны атрымліваюць нізкія ўраджай. Летась прыкладна ў палове гаспадарчых вобласці ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур склала менш за 30 цэнтнераў з гектара, а ў чатырыццаці — не дасягнула нават 20 цэнтнераў.

Камп'ютарныя тэхналогіі патрабуюць кваліфікаваных спецыялістаў

Сёлета Гродзенчына выдзіць на сярэдні надой 4700—4750 кілаграмаў ад каровы, а ў наступным годзе павінна забяспечыць пачытаўчыя рэсурсы малочнай прадукцыйнасці. Стаўка і надалей будзе рабіцца на еўрапейскія тэхналогіі ўтрымання дойнага статка. Асноўная прычына ў тым, што значная колькасць сельскагаспадарчых прадпрыемстваў і нават асобныя раёны атрымліваюць нізкія ўраджай. Летась прыкладна ў палове гаспадарчых вобласці ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур склала менш за 30 цэнтнераў з гектара, а ў чатырыццаці — не дасягнула нават 20 цэнтнераў.

Такім чынам, нягледзячы на значную дапамогу, шэраг сельскагаспадарчых апрацоўчых і працяглым застой і не рухаецца наперад. Пры гэтым вельмі значна ў эфектыўнасці работы на зямлі, лічыць у абласным Камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванні, і абсалютнай большасці не звязана з прыродна-кліматчнымі ўмовамі, месцараспаўнажэннем, урадлівасцю глебы. Проста адны працуюць удумліва, творча, а іншыя — абы дзень да вечара.

Дарчы, ні ў адной з 31 рэарганізаванай стратнай сельскагаспадарчай аб'ёмнай вытворчасці не скараціліся. Да прыкладу, больш чым удвая павялічана вытворчасць прадукцыі ў сельскагаспадарчым філіяле «Нязбодзічы» Ваўкавыскага мясакамбіната і ў філіяле «Ханчычы» Гродзенскай тытунёвай фабрыкі. А на племтэхнапрадпрыемстве «Юбілейны», які ўвайшоў у склад ААТ «Гроднахлебпрадукт — ажы ў 3,8 раза.

Камп'ютарныя тэхналогіі патрабуюць кваліфікаваных спецыялістаў

Сёлета Гродзенчына выдзіць на сярэдні надой 4700—4750 кілаграмаў ад каровы, а ў наступным годзе павінна забяспечыць пачытаўчыя рэсурсы малочнай прадукцыйнасці. Стаўка і надалей будзе рабіцца на еўрапейскія тэхналогіі ўтрымання дойнага статка. Асноўная прычына ў тым, што значная колькасць сельскагаспадарчых прадпрыемстваў і нават асобныя раёны атрымліваюць нізкія ўраджай. Летась прыкладна ў палове гаспадарчых вобласці ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур склала менш за 30 цэнтнераў з гектара, а ў чатырыццаці — не дасягнула нават 20 цэнтнераў.

Справа ў тым, што адсутнасць на ферме з дайнай залай кваліфікаванага заатэхніка-селекцыянера і ветурача-гінеколага губіць

усю ідэю тэхналогіі. Без дакладнага ўліку фізіялагічных асаблівасцяў жывёлы каровы выбываюць у прамежку паміж другой і трэцяй лактацыямі, а гэта — вялікая эканамічная страта. У асобных гаспадарках ужо не хапае чалавечых для замены кароў, якія падлягаюць выбракоўцы. Хоць на цэлушыю грошы — па сем долараў за кілаграм жывой вагі.

Асноўна выноса — займацца падборам спецыялістаў і не шкадаваць для іх дастойнай зарплаты. Паколькі на дзiesiąткі ялавых кароў альбо такія, якія выбылі пасля першай лактацыі, і недатрыманых па гэтай прычыне цялят гаспадаркі страчваюць у дзiesiąт разоў больш у параўнанні з расходамі на ўтрыманне заатэхніка-селекцыянера альбо ветурача-гінеколага з зарплатай паўтара мільёна рублёў.

Дарчы, летась сярэднямесячная зарплата аднаго работніка ў сельскай гаспадарцы склала толькі 425 тысяч рублёў — 59 працэнтаў ад узорна на прамысловых прадпрыемствах вобласці. Муцыць, і па гэтай прычыне сёння маецца 80 вакансій на пасады галоўных спецыялістаў гаспадарак, у тым ліку 12 — галоўных аграномаў, 18 — галоўных заатэхнікаў, 12 — галоўных ветурачоў, 10 — галоўных інжынераў. Як сведчыць аналіз, па заканчэнні абавязковага двухгадовага тэрміну адрцоўкі амаль палова маладых спецыялістаў пераязджае з гаспадарак у гарады і раённыя цэнтры.

Але як жа забяспечыць рост зарплат? Безумоўна, толькі за кошт павелічэння даходаў ад разлічковай прадукцыі і маштабнага пароходу на высокапрадукцыйныя тэхналогіі ў земляробстве і жывёлагадоўлі. А таксама дзякуючы стварэнню падсобных вытворчых, рамесных, сумесных філіялаў з прамысловымі прадпрыемствамі.

І яшчэ адзін касальны рэзерв — скарачэнне сабекошту вытворчасці. У прыватнасці, фактычны расход кармоў на адзінку прадукцыі ў сярэднім перавышае нарматыўны ўзровень на вытворчасці малака на 10 працэнтаў, па пры-

пытання з кадрамі няма. Ніхто не аспрэчвае, што атрымаць добры дом кожны хацеў бы, але ж яго яшчэ неабходна будзе прыводзіць у парадак, абстаўляць пакой, гадаваць дзіцяці, а пры зарплате ў 300 тысяч зрабіць гэтак нялёгка, і бываюць выпадкі, калі чалавек адраўляецца шукаць шчасця ў іншым месцы, але гэта можа быць выключэннем — жыллё моцна трымае.

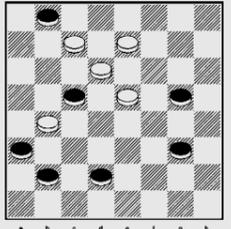
А зараз падвядзем рысу. Якім бы заняпалым сельскагаспадарчым ні быў, а там патрэбна аграном і ветурач таксама. А адкуль узяць высокую зарплату калі прыбытку ў гаспадарцы няма? У адным СВК так і казалі: «Вольна вырастаць надой, то павысіцца і зарплата».

Але калі ў чалавека мізэрны заробак, то спадзявацца, што ён будзе на рабоце гарэць, укладваць у яе душу, не даводзіцца. Чалавек будзе

ШАШКІ

Пад рэдакцыйн майстра спорту Мікалая ГРУШЭЎСКАГА

РАШЫ ДЛЯ ДУШЫ
Аператар тэхналагічнай устаноўкі ААТ «Нафтан» Пётр Шклюдз у Наваполацка — наш пастаянны аўтар. У якасці задання № 5 бліц-конкурсу-39 ён прапанаваў чытачам адвесці душу, развязаўшы яго праблему на 64-клетачнай дошцы:

БЕЛІЯ: b4, c7, d6, e5, e7 (5). ЧОРНЫЯ: a3, b2, b8, c5, d2, g3, g5 (7). Выйгрыш.

Пераможцаў конкурсу чакаюць сюрпрызы ад нашага шнодрага чытача Анатоля Пярхальскага, які ў ААТ «АТТ-16» (Глыбокае) адказвае за ахову працы — яго зборнік звяздзюскай рубрыкі «Шашкі» №№ 3—5 за 2005—2007 гады ў дэбютнае выданне Беларускай федэрацыі шахаў. Планаваўся, што кампанія і ў Латвіі выйдзе «Міс Беларусь-2008» Волга Кіжынькова. Але ў апошні момант стала вядома, што ў Волгі паездка можа сарвацца з-за падрыхтоўкі да конкурсу «Міс свету».

«Я і праўда не паехала, але не з-за здымак», — расказала нам Волга. — У мяне якраз на час фестывалю прыпаў апошні момант стала вядома, што ў Волгі паездка можа сарвацца з-за падрыхтоўкі да конкурсу «Міс свету».

Па-за конкурсам разгледзець і такія задумкі майстра спорту, неаднаразова чэмпіёна краіны па шашанай кампазіцыі П. Шклюдзавы: № 1. БЕЛІЯ: a3, b6, c1, c5, c7, d6, e3, e7 (8). ЧОРНЫЯ: a7, b2, b8, c3, f8, g3, h4, h6 (8). Знайдзіце перавагу за белых самастойна. Таксама будзем рады вашай знаходлівасці.

№ 2. БЕЛІЯ: с1, дамкі e1, h2 (3). ЧОРНЫЯ: a5, c3, d2, d4, e3, g7 (6). Сайт Кандаурава, чэрвень 2007 года: g1(b4 AB), b2, h8(d2 CD), g4, e1(a3), c3+, A(f6), b2, h8(d2), g4, e1+, V(h6), b2, h8(d2), g4, e1(g5), d2(h4), e1+, C(bc3), g4+, D(a3), d4+, № 3. БЕЛІЯ: b4, c3, c5, d2, f2, h2 (6). ЧОРНЫЯ: a5, c7, d6, e7, f4, g5 (6).

Складзена яшчэ ў 1975 годзе, але не друкавалася: de3, e1, h3, d2, h4, f6+. Падманлівы след: b6 (f6) d8 (f4) g3(=).

№ 4. БЕЛІЯ: a3, b4, c5, d4, b6, g5, g7, h4 (8). ЧОРНЫЯ: a7, b6, c7, d2, f2, h2, h8 (7).

e5, g3, g5 (a6b) e7, f6 (a5 A) c5, c5 (d6 B) e7 (b4) f8 (c3) h6 (b2) c1, 21, 22, 38 (3). Аўтар спадзяецца, b6, c5 (g7) e5 (h6) f6+. В (b6) a7 (b4) b3 (f4) (b2) c1 (a1) h6, f8+, П. Шклюдз захапляецца і практычнай гульні, быў прызерам першынстваў распулікі па перапісу. У апошні час зарэкаменда-

жыла яшчэ і вавёрка, якую ён у свай час палічыў за ліка. Так напалохаў яго курыльня пчолы, бо не было часу прыглядзецца, хто гэта так здзелка смыецця з яго бяды, кліць з яго. Цяпер жа, калі ён атрымаў не лыжыкі нават, а цэлай хвойі у ласкі і з вачэй яго пасыпаліся іскры, ён стаў больш відучым і прыкметлівым.

Так заўсёды бывае, калі ў цябе іскры з вачэй. Такія навука ўсім і кожнаму толькі на карысць. І абудзе яна не адзіны толькі зрок, але і душу. Нездзе, ці ў сэрцы праразаецца трыяе вока, і ты ўжо і здольны пачынаць пазнаваць сваіх родных і блізкіх. Чужы іх і не толькі іх, але і гук нейкіх, іншым разам вельмі мілагучных. Гуканне і розны жыцця.

І Мядзведзьку спачатку прычысьціць чыйсьці гаротны плач. Але ён не надаў яго ўвагі, бо і сам ледзь ад болю не плакаў. І два плачы зліліся ў адзін. А потым распаліся, разышліся і сціхі, калі пацуюць спеў згубленай бравею яго. Якраз па гэтай хвойі і плакала вавёрка, бо разам з дрэвам страціла і хату. У дупле спляжанай хвойі яна амаль увесь свой век жыла. Цяпер жыла не было. Цяпер была музыка, спачатку жалобная, а потым такая, хоць танчыць пачынай. Вавёрка сцішылася і пачала слухаць музыку.

Самая звычайная, толькі чамусьці блакітная вавёрка. Нехта скажа, што блакітных вавёрак не бывае. Так, не бывае, але гэтая чамусьці была блакітнай, бо такой пачуў і ўбачыў яе Мядзведзька. Адметнай, б і яна пачула, як пад музыку Мядзведзькі, развіталіны гукі з лесам праракветнай хвойі пад магнутымі яе лапамі каранямі ажыла грыбніца і працоўныя маленькі баравічкі.

Баравічок, праўда, быў ужо самы звычайны, звычайнага баравога колеру, як працяг адмерляў хвойі. Бо ён любіў сваю хвойі і хацеў назаўсёды захаваць у сабе яе колер і пах, яе музыку. Вавёрка адчула нараджэнне баравіка і загалда сабе дакачацка, калі ён вырасце, узяць яго, высушыць на сучках і схаваш у зімку сабе і сваім дзіткам. Але як в усякай вавёрцы, тым больш блакітнай, у яе была кароткая памыць. І наогул вецер у галаве.

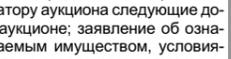
Яна хутка забыла месца, дзе рос баравік. Яго ў сваю пару яраз знайшоў грыбнік. Знайшоў і зрэзаў. І заспяваў.

А вавёрка, вецер, вецер у галаве, ды і апроч ветру штосьці маецца. Нехта непакоіць яе з таго часу, як яна пачула музыку Мядзведзькі. Пачула, і сама не ведаючы таго, назаўсёды зарэкавалася тым музыкай і Мядзведзькам. І ў бары шукае свайго музыка. Шукае, зноў жа нічога не ведаючы пра гэта. А калі яе слыць, чаго гэта яна так скача з дрэва на дрэва, яна цягаска шукае, яна адкажа: «Грыб шукаю».

Не верце ёй, яна шукае песню. Адвечную песню жыцця і свайго музыка Мядзведзькі. Такія ўжо яны, блакітныя вавёркі ў бары. А маленькі мядзведзі ў нашых барох усё музыка. Так што не верце, калі вам будзе гаварыць, што нехта ім наступіў на вуха. Хто ж гэта мядзведзька можа наступіць на вуха. Ну калі толькі блакітнай вавёрка. Надта ўжо блакітная і музыка.

Таякая ўжо наша адвечная песня і адвечная доля.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

БЕЛІЯ (Д. Камчыцкі): 33, 40, 41, 42, 48, 50 (6). ЧОРНЫЯ (В. Кавалёў): 10, 20, 22, 24, 30, 36 (6). Партыя гулялася ў гарадскіх спартбачніцах 2008 года: 29, 35, 4 (28) 10 (32) 37! (39) 28! Чорныя здаліся. А чаму?

Д. Камчыцкі — майстар спорту па шашанай кампазіцыі, і па матыхах гэтай партыі склаў эцюд: БЕЛІЯ: 19, 48, 50 (3). ЧОРНЫЯ: (a1) h6, f8+. А (e5) d4 (a5) bc5 (b4) b6, c5 (g7) e5 (h6) f6+. В (b6) a7 (b4) b3 (f4) (b2) c1 (a1) h6, f8+, П. Шклюдз захапляецца і практычнай гульні, быў прызерам першынстваў распулікі па перапісу. У апошні час зарэкаменда-

жыла яшчэ і вавёрка, якую ён у свай час палічыў за ліка. Так напалохаў яго курыльня пчолы, бо не было часу прыглядзецца, хто гэта так здзелка смыецця з яго бяды, кліць з яго. Цяпер жа, калі ён атрымаў не лыжыкі нават, а цэлай хвойі у ласкі і з вачэй яго пасыпаліся іскры, ён стаў больш відучым і прыкметлівым.

Так заўсёды бывае, калі ў цябе іскры з вачэй. Такія навука ўсім і кожнаму толькі на карысць. І абудзе яна не адзіны толькі зрок, але і душу. Нездзе, ці ў сэрцы праразаецца трыяе вока, і ты ўжо і здольны пачынаць пазнаваць сваіх родных і блізкіх. Чужы іх і не толькі іх, але і гук нейкіх, іншым разам вельмі мілагучных. Гуканне і розны жыцця.

І Мядзведзьку спачатку прычысьціць чыйсьці гаротны плач. Але ён не надаў яго ўвагі, бо і сам ледзь ад болю не плакаў. І два плачы зліліся ў адзін. А потым распаліся, разышліся і сціхі, калі пацуюць спеў згубленай бравею яго. Якраз па гэтай хвойі і плакала вавёрка, бо разам з дрэвам страціла і хату. У дупле спляжанай хвойі яна амаль увесь свой век жыла. Цяпер жыла не было. Цяпер была музыка, спачатку жалобная, а потым такая, хоць танчыць пачынай. Вавёрка сцішылася і пачала слухаць музыку.

Самая звычайная, толькі чамусьці блакітная вавёрка. Нехта скажа, што блакітных вавёрак не бывае. Так, не бывае, але гэтая чамусьці была блакітнай, бо такой пачуў і ўбачыў яе Мядзведзька. Адметнай, б і яна пачула, як пад музыку Мядзведзькі, развіталіны гукі з лесам праракветнай хвойі пад магнутымі яе лапамі каранямі ажыла грыбніца і працоўныя маленькі баравічкі.

Баравічок, праўда, быў ужо самы звычайны, звычайнага баравога колеру, як працяг адмерляў хвойі. Бо ён любіў сваю хвойі і хацеў назаўсёды захаваць у сабе яе колер і пах, яе музыку. Вавёрка адчула нараджэнне баравіка і загалда сабе дакачацка, калі ён вырасце, узяць яго, высушыць на сучках і схаваш у зімку сабе і сваім дзіткам. Але як в усякай вавёрцы, тым больш блакітнай, у яе была кароткая памыць. І наогул вецер у галаве.

Яна хутка забыла месца, дзе рос баравік. Яго ў сваю пару яраз знайшоў грыбнік. Знайшоў і зрэзаў. І заспяваў.

А вавёрка, вецер, вецер у галаве, ды і апроч ветру штосьці маецца. Нехта непакоіць яе з таго часу, як яна пачула музыку Мядзведзькі. Пачула, і сама не ведаючы таго, назаўсёды зарэкавалася тым музыкай і Мядзведзькам. І ў бары шукае свайго музыка. Шукае, зноў жа нічога не ведаючы пра гэта. А калі яе слыць, чаго гэта яна так скача з дрэва на дрэва, яна цягаска шукае, яна адкажа: «Грыб шукаю».

Не верце ёй, яна шукае песню. Адвечную песню жыцця і свайго музыка Мядзведзькі. Такія ўжо яны, блакітныя вавёркі ў бары. А маленькі мядзведзі ў нашых барох усё музыка. Так што не верце, калі вам будзе гаварыць, што нехта ім наступіў на вуха. Хто ж гэта мядзведзька можа наступіць на вуха. Ну калі толькі блакітнай вавёрка. Надта ўжо блакітная і музыка.

Таякая ўжо наша адвечная песня і адвечная доля.

Тэлефоны для справок: 227 40 22, 217 96 37. Інтэрнет: www.mgcn.by.

УНП 190398583

У суд Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці пастанова аб прызначэнні адсутным без вестак ІСАРАФІЛА Гусейна Набі Аглы, 01.07.1956 года нараджэння, урадніка Далар Саўскага раёна Рэспублікі Азербайджан, які з 18 лістапада 2006 года знаходзіцца ў вышук.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Ісрафіла Гусейна Набі Аглы, паведаміць іх суду Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці на працягу дзвюх месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

У суд Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці пастанова аб прызначэнні адсутным без вестак ПЫЛЬСКАГА Васіля Ільіча, 1966 года нараджэння, урадніка ў Навабеліцка-Бешанковіцкага раёна Віцебскай вобласці, апошняе вядомае месца жыхарства — г. Новагумісль Чашніцкага раёна, апошняе вядомае месца знаходжання — г. Мінск.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Пыльскага В.І., паведаміць іх суду Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці на працягу дзвюх месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

Угерыяныя прадстаўствам № 3 по г. Мінску Белгосстраха бланкі страхавых полісов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу, серия БЛ № 451135, № 571398, считать недействительными.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА. в. Богіна, Браслаўскі раён.

Тэлесеткі У ЮРМАЛЕ ВЫСАДЗІЦА БЕЛАРУСКІ ДЭСАНТ

Адшумеў «Славянскі базар у Віцебску», і погляды аматараў папулярнай музыкі перамясціліся на захад, а дакладней — у Юрмалу, дзе ў бліжэйшыя дні пачнецца Міжнародны конкурс маладых выканаўцаў «Новая хваля-2008». Упершыню ў канцэртнай зале «Дзітарты» выступіць не толькі канкурсант з Беларусі, але і цэлы творчы дэсант з беларускіх выканаўцаў.

Сёння, 23 ліпеня, адбудзецца ўрачыстае адкрыццё сёмай (калі не браць да ўліку конкурсы яшчэ савецкай часоў) «Новай хвалі». А ўжо з 24 ліпеня ўступіць у творчую барацьбу 17 фіналістаў з 14 краін свету. Усяго выканаўцаў чакаюць турнірныя дні, потым — як магчымаць разнаўвільліца — творчы вечар Ігара Нікалаева, а затым самая прыемная і хвалоўная частка — гала-канцэрт ў Загарароджанне пераможцаў. Дарэчы, прызывы фонд сёлета ў параўнанні з 2007 годам павялічыўся і складае 140 тысяч долараў.

Найвялікшае прадстаўніцтва на конкурсе ў Расіі, адкуль адрозны тры ўдзельнікі. Дакладней, удзельніцы — спявачкі Ірыс, Алена Максімава і Ноўша Шурачкіна. Музыканы гонар Украіны будзе абараняць вядомая ўжо «зорачка» Міка Нютан і трыю «Кліпс», літаральна ў апошнія дні пераназваныя арганізатарамі ў «Захлібкі» — дзеля большай адпаведнасці песням і сцэнічнаму іміджу. Армению прадставіць Мгер, Грузію — дует Georgia, Ізраіль — Viadi, Фінляндыя — Sofia Zida, Македонія — дует Nokaut, Канаду — Jasynthe, Латвію — Dons, Германія — Simon Novsky, Казахстан — гурт China Town, Кіпрзію — Амар, Італію — Alessandro Ristori. Беларусь прадставіць Іван Вабішчэвіч,

яго некалі горка пакрыўдзілі. Пакаражкі і помсціцы. Пакаражкі — гэта лабарэжыя. А адпомсціць — у смак паласавацца салодкім дэбыткам, што яна ўтрымлівала ў сабе. І гэта асабліва ўспывала Мядзведзьку, якой жа салодкай будзе яго помсца. Жывот загадаў яго радуецца і нават спявае.

І вось перад ім стаяла яго крыўдзіцелька. Але Мядзведзька пачаў яго крыху сумнявацца: ці сапраўды жа гэта та хва. З аднаго боку, з таго, дзе ён у свай час абзямляўся, тая: шурпата камлюкаватая, ганарыстая і пагардлівая. А з другога, нечага ёй усё ж не хапала. Мо, пэўна, злосці, бо была яна надта прыгожая. Яна адначасова ўражава ла, пахлаха і прываблівала, бронзава загаралая, у залатых заструнах крыху вышэй камяля. І усё яна заструбі ў сабе спеўнымі, нібы хтосьці

на зямлі. І супакоеная яго назаўсёды, без ветру шквеня пагойдвала веццем, нібы хачела яму нешта моўчыць, перадаць. Нехта шптанлі, яе тэсліва сутыкаючыся між сабой, яе тэсліва дэжылі іголка.

Радаць, салодкага радаць жыцця авалодала ім: — Я цябе паваліў, — зароў ён. — Ліў, ліў, ліў, — асірацела заціўка, адгукнуўся бор.

І гэта асірацеласць лесу перадалася і яму: дзяўка каб так урэзацца лбом, ды яна ўстаяла, не павалілася. Гук прама на вачан набракае, таўк і аслепнуць можна.

— Не, не, гэта не я, не я, — захлапў носам Мядзведзька. — Я не хачуў гэтага, не хачуў.

На хвіліну замоўкў, і катэгарычна дадаў сырм аселям голасам: — Сама, сама ўпала. — Ма, ма, пала, ла-ла-ла, — прымырліва зашпапачў маўкаўмі хвойі бор.

— Сама, сама ўпала, — шапталва пагадзіўся з ім Мядзведзька. Але ўжо ў наступную хвіліну забўяўся пра гэта сваю згуду: — Не, не, гэта я яе паваліў...

І тут яму зрабілася страшна, непамясна, і Мядзведзька пачаў апраўдавацца: — Я шую толькі ў адведкі да яе, а яна, дурненькая, спалохалася. Кі- нулася бідца. А што мне было рабіць, я вымушаны быў бараніцца... — І Мядзведзька яшчэ раз агледзеўся бледна свята. У галаве толькі прамільгнула: усё ж пагана жыць на свеце аднаго, пагана жыць без маісці. Без маісці, будзь ты і мядзведзем, кожны цябе можа пакрыўдзіць, нават маленькага пчолака.

Але гэта думка як прышліла, так і адшліла. Звярныма памыць такісма не даўдэвачева. Самы вялікі суматк з цягам часу забываецца і адыходзіць, як адзін за другім адыходзіць усё жыццё. Спэўны болу і калі іх не чапаць, не настрэжашся.

Гэта ўжо ўжо вучоны Мядзведзька. І зараз ён імкнўся да хвойі не проста так. Ён ішоў туды, дзе

Школа падаткаплацельшчыка Як не стаць ахвярай «шэрых» турагенцтваў

— Калі я сёлета вырашу скарыстацца палугамі турыстычнай фірмы, то як мне кваліфікавана забяспечыць абарону сваіх правоў? Іван КІВЕНЬ, г. Гродна.

Любая турыстычная фірма павінна выдаць спажываўцу дакументы аб пацярджэнні аказання турыстычных паслуг і факце атлаты гэтых паслуг, — паведамілі рэдакцыі ў прэс-цэнтры Міністэрства па падатках і зборах Беларусі. — Факт аказання турыстычных паслуг пацярджэе турыстычны ваучар, які з'яўляецца дагаворам на аказанне турыстычных паслуг адпаведнай формы. Турыстычны ваучар з'яўляецца бланкам строгай адказнасці з абавязковым рэквізітам: серыя і нумар турыстычнага ваучара (нанесены друкарскім спосабам), дата і месца заключэння дагавора аказання турыстычных паслуг, канкрэтныя ўмовы падарожжа і цана турпрадукту. Асобную ўвагу трэба звяртаць на пералік паслуг, што аказваюцца турысту, і іх атлату. Турыстычны ваучар з дадаткамі складаецца ў

двух экзэмплярах, калі адзін пакет дакументаў перадаецца турысту, а другі застаецца ў турыстычнай фірмы. Дакументам, які пацярджэе факт атлаты паслуг, з'яўляецца касавы чэк. Усе турыстычныя фірмы пры прыёме наўняўных грашовых сродкаў абавязаны выкарыстоўваць касавыя апараты з абавязковай выданай турысту касавога чэка. Толькі маючы турыстычны ваучар і касавы чэк, кліент забяспечыць абарону сваіх правоў у выпадку невыканання турыстычнай фірмай умоў дагавора.

Калі ў турысту узнікаюць пытанні па афармленні турыстычнага ваучара або калі ім не выдаюць касавы чэк, тады спажываўцам неабходна: звярнуцца па тэлефоне даверу МПЗ (328 53 53); накіраваць паведамленне на сайт www.paloo.by; або звярнуцца ў інспекцыю Міністэрства па падатках і зборах Беларусі па месцы жыхарства ці па месцы знаходжання турагенцтва.

Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ.

НА ЛАГОЙШЧЫНЕ ЎСТАЛЯВАНЫ БЮСТ АПОШНЯМУ РАСІЙСКАМУ ІМПЕРАТАРУ

Прынамсі, у дзвюх мясяцах Беларусі мерапрыемствы, прысвячаныя Дню памяці забойства царскай сям'і, выйшлі за храмавую агароджу. У Мгілёве 17 ліпеня пасля акафіста — царкоўнай хвалебнай песні ў Свята-Мікольскім жаночым манастыры адбыўся Хростыход у парк імя Горкага, дзе будзеца храм у гонар Царственна Мучанікаў і Новамучанікаў. А ў суботу, 19 ліпеня, ад Мінскага кафедральнага сабора адправілі два аўтобусы з паломнікамі ў Крайс — вёску на Лагойшчыне, дзе адзін з антымнісаў (хуста з вышывай палажэння ў туну Ісуса Хрыста і часткай святых мошчаў, без якой нельга слухаць літургію) Свята-Мікольскай царквы

У Крайску, нягледзячы на хваробу айца Сяргія і даволі моцны дождж, таксама быў адслуханы акафіст і праз усю вёску прайшоў хростыход. — Пачынаючы з 1998 года я вёў дзённік аднаўлення прыхода, — патлумачыў айцец Сяргій прычыны асаблівага шанавання ў Крайску апошняга расійскага імператара. — І тады заўважыў, што ўсе значныя падзеі адбываліся ў дацы, так ці інакш звязаныя з жыццём царскай сям'і. Гэта было настолькі выразна, што не заўважыць было немагчыма. Праз некаторы час я паказаў дзённік Міт-рапаліту Філарэту, і ён пагадзіўся, што гэта сведчанне асаблівай дапамогі праслаўленых вэндосных новамучанікаў. Тады ў іх гонар быў асвечаны другі антымніс — выпадкі вельмі радкі, а падчас набажэнства замарочаны абраз, чому прыхаджане былі сведкамі. Нябеснае заступніцтва працагваецца да сёння.

У хростыходзе ўзялі ўдзел скульптар Уладзімір Зеланко, дырэктар прадрэпрывітства «Адменнае ліццё» Аляксей Данилаў, а таксама ўнучатыя пляменнікі святой Вялянціны Мінскай Мікалай Валадковіч, які спецыяльна прыехаў з Масквы. Ён прывёз сведчанні сваявонна свайго праслаўленага сваячынцай імператарскай сям'і:

ша падзяка святым Царственным Мучанікам за шматгадовае нябесную дапамогу нам, вернікам-хрысціянам, і нашаму праслаўленому Крайскаму прыходу». У хростыходзе ўзялі ўдзел скульптар Уладзімір Зеланко, дырэктар прадрэпрывітства «Адменнае ліццё» Аляксей Данилаў, а таксама ўнучатыя пляменнікі святой Вялянціны Мінскай Мікалай Валадковіч, які спецыяльна прыехаў з Масквы. Ён прывёз сведчанні сваявонна свайго праслаўленага сваячынцай імператарскай сям'і:

высокую хвойі ў бары, на амаль што макушку. І сам, зірнуўшы ў неба і на зямлю, трохі спалохаўся пра-сторы і вышыні, і нешта гэты твой спалох закране і парушыць у дрэ-ве, дух яго парушыць. Вось тады усё і пачынаецца. Зямля і неба пачынаюць куляцца, а хвая стобна і рыпціць, нібы хоча некуды паляцець. А ў табе няма ніякага жадання па-пацелі, бо ты такі маленькі і не ведаеш, дзе апынецца. Вось тады ў вяршынях соснаў, саснавогабору і нараджаецца вецер. Ён жыве там заўсёды і не любіць, калі яго непакоіць. Як птушка, што прыкархну-ла ў нетрах лесу на яго супакоен-на сэрцы. Птушка, на якую ты не спадзяецца натыскаешся і буршы яе сцішанасці і самоту, суданасць вялікай цішы сэрца лесу і зямліа-ванасць гэтым маленькага сэрцайка птушкі.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА. Лагойскі раён.

Віктар КАЗЬКО

Двечная песня

(Світалыная казка)

Вось тады, з паранасці гэтка вялікага і маленькага, усчынаюцца ўсе вятры, буравей і нават смерчы. У шатах праветных дрэў абуджаецца вецер не звер, птушка не джукіа. Нейкае ліка кашлатка е хвастаце, з усіх бакоў шматкрылае, з вялізнымі павякмі, з пад якіх няспынна міргае адно толькі пахмурнае вока, якое на паверку казваецца ротам, што дзьме і кады вецерам. Гоніць цябе прэме з роднага лесу, недарма ж кажуць: не чапай ліка і будзе табе шчасна.

Цяпер жа Мядзведзька быў на зямлі, нікога не чапаў і не будзь. А вецер узнік як з зямлі, як з яго самога. Ды такі, што ён нібы мяч падкаціў да камяля вялізнай і ці не самай магнутай у бары хвойі, калі якой ён акраза стаяў, а ў думках яго быў на макушцы яго. Калі не на самой макушцы, то ў гушчары галля, дзе мелася ці магло мецца панешта прывабнае і, здаецца, вельмі патрэбнае яму. А яшчэ якраз там і жыло ліка.

Гэта магнутая праветная хвая была ўжо ў яго памяці. Гэта, а мо толькі падобная на яе. Ён праці маісць зведваў яе. Там стаяла вялікая нека хованка, да краёўчю пюжна некага салодкага і пахкага. І нейкія, здавалася, маленькія мушкі пагудвалі каля той хованкі са слодчыцка, падляталі да невялічкіх дзірачкі і задаволены адвальваліся. І яму таксама пакадалася таго ж.

Пра тое, што было далей, можна не гдаваць. Ён даведваўся, што зямля нават яму, маленькаму і з усіх

Лета ў Вялікім Горадзе, або Пляж насупраць офіса

Гэта няпраўда, што «офісны планктон» працуе, як заведзены, 24 гадзіны на суткі і 365 дзён на год без перапынку. Як і звычайным людзям, насельнікам гарадскіх джунгляў хочацца аддчыцца. Але рабціц гэта яны стаяць, не ад'яджаючы далёка ад горада, каб сумяціцца задавальненне паваліцца на пляжы з выгадным шопінгам, тусюўкамі і паходкамі па прэстыжных рэстаранах. Спецыяльна для таіх аматараў турыстычныя кампаніі склалі «Топ-10 лепшых гарадскіх курортаў у свеце».

У спіс трапілі, напрыклад, італьянская Венецыя са сваёй знакамітай архітэктурай, гістарычнай спадчынай і рамантычнай атмасферай; славуці сёрфінгам і тусовачнымі забавамі аўстралійскі Сідней, дзе Цікі акіяна практычна б'ецца ў шкло і бетон мхарачоўска; папулярны дзякуючы кіно і тэлебачанню амерыканскі Лос-Анджэлес, пляжы якога аб'яцваю сапраўдны «каліфарніцкі загар» і сустрэчу са шматлікімі «сіліконавымі» прыгажунямі; гламурны паўднёваафрыканскі Кейптаун, у якім выйбрана раскоша суседнічае з такім жа жабрацтвам, а еўрапейскі прывязаны лос — з мясцовай экзатыкай; бразільскі Рыю-дэ-Жанейра, які ў нездарма так м'яра трапіць Астат Бендэр — над славутым пляжам Копакабана на вяршыні гары блача статуя Хрыс-

та з разведзенымі рукамі, а ў горадзе заўжды захоўваецца атмасфера прадчування карнавалу. У лідары гэтага «пляжнага заліку» трапілі паслядоўна Іспанія, Арабскія Эміраты і ЗША. На трэцім месцы ў рэйтынгу — Міжземнае мора і Барселона, якую называюць летняй сталіцай Іспаніі. Пакуль турысты разглядаюць яе толькі з пункту гледжання знакамітых мясцін, самі іспанцы ўпадалі Барселону як выдатны пляжны горад. Лепшым сярод многіх кіламетраў пясчаночна насыпай лічыцца пляж Барселанета Б'н, які штогод наведвае ні многа ні мала — 7 мільянаў чалавек!

На другім месцы — Дубай і Араўійскі заліў. Дубай адметны смелай архітэктурай, удзілівай спякотай і сапраўды райскімі пляжамі. Заўзятны турысты сцвярджаюць, што на пляжы Jumeirah Beach цалкам свабодна можна сустрэць «зорку» з любой сферы і з любой краіны на планеце. Нарэшце, на вяршыні топ-10 лепшых гарадскіх курортаў — Маямі і Атлантычны акіян. Тут квітнее культ прыгожых целаў — на спартыўных тэражорах многія займаюцца, не адыходзячы ад пляжа, нават калі абед падаўся занадта сатым. Менавіта сюды ў пошуках забавы, смачных катэйлаў і загару, які бярыцца

Ад грыпу памр да 50 мільянаў?

Брытанцы апублікавалі даклад, у якім утрымліваюцца тры вожныя звесткі: першае, наступная эпідэмія грыпу непазбедна, а па-другое, яна стане адной з самых маштабных. Паводле папярэдніх ацэнак, ахваранні могуць стаць да 50 мільянаў чалавек.

Палохаюць і наступствы эпідэміі: сацыяльна-эканамічны ўрушэнні аб'яцваюць быць вельмі і вельмі маштабнымі. Нягледзячы на тое, што ў ахове здароўя за апошнія дзесяцігоддзі дасягнуты небывалы прагрэс, глабальнае пацяпленне і змена ладзі жыцця людзей зрабілі сваю чорную справу: у свеце ўсё часцей з'яўляюцца новыя інфекцыі. Акрамя таго, распаўсюджванне захворвання спрыяюць жывёлы, прычым нярэдка — хатнія. Каб прадухіліць пераможнае шэсце грыпу па планеце, камітэт Палаты лордаў выступіў з заклікам стварыць спецыялізаваную міжнародную сістэму, якая адсочвала б ход захворвання ў краінах, якія развіваюцца. Па меркаванні ініцыятараў, гэта дапаможа аператыўна рэагаваць у тым выпадку, калі грып пачне працякаць сябе ў развітых дзяржавах. Найбольш асыроўна цыпер вылікаюцца дзве разнавіднасці захворвання: «спанка» і тшынны грып. Апошні нагадаў аб сабе ў пачатку 2007 г. у Японіі былі зафіксаваныя новыя ўспышкі тшыннага грыпу. Так, на адной з фермаў прафектуры Міядзакі ад часу H5N1 загінулі каля 4 тыс. кураў, а чычэ 8 тыс. хворых птушак было вырашана знішчыць. Сталіца Інданезіі Джакарта тшынны грып таксама не пакадаваў: ад хваробы памерлі два чалавекі, а гарадскія балыніцы перапоўніліся хворымі з сімптомамі, характэрнымі для гэтага смертнага зніжчанага захворвання. Усяго ж з пачатку 2007 г. вірус H5N1 панёс жыццё чатыры інданезійцаў, а агульная колькасць ахварэў гэтага віруса дасягнула 61 чалавекі. Ачаг захворвання быў выяўлены ў суседнім з Інданезіяй Тайландзе: Міністэрства сельскай гаспадаркі гэтай краіны паведаміла аб тым, што на адной з фер-

маў у паўночнай правінцыі загінулі каля сотні птушак. У мэтах засцярогі мясцовыя ўлады знішчылі 1900 качак на прылеглых да яе тэрыторыях.

Пераможцаў — з'есці!

Жыхары Перу правялі ІІІ Фестываль марскіх свінак, супраць якога напэўна з жахам паўсталі б барацьбіты за правы жывёл: на сявце Суу (так мексіканцы завуць марскіх свінак) грызуні змалгіліся за званне «Самых тоўстых», «Самых вялікіх», «Самых хуткіх», «Самых хораша апранутых» і... «Самых смачных». Што пасля конкурсу адбылося з пераможцамі апошняй намінацыі, лёгка можна здагадацца.

Справа ў тым, што для жыхароў Перу марскія свіны — не толькі змільваная пунята істота, але і сродка для існавання: яны размнажаюцца так хутка, што ў крытычны момант гаспадары могуць без шкоды для гаспадаркі прадаць больш за туюж звярку, Нізкакаларыйнае мяса гэтых жывёл выдзіраецца ў нацыянальнае меню перануццю ўжо на працягу трынаццаці гадоў. У мясцовых гледаючых лёс свінак, прычым самымі смачнымі, зусім не шкарываюць лепшыя курацы прыгатавалі «пераможцаў» рознымі спосабамі, сервіраваныя гэтую страву хурстай бульбай і кукурузай. Але турысты, якія апынуліся на фестываль марскіх свінак, такія падзеі прывялі ў жах. Шматлікія еўрапейскія і амерыканцы ўспрымаюць гэтых мільх стравіну выключна ў якасці хатніх улюблёнцаў, а ўжыванне іх у ежу, адвадзіна, палічылі зверствам. Калі не лічыць кулінарнага аспекту, фестываль марскіх свінак з'яўляецца вельмі мільм выдзірваннем: гаспадары грызуню, прэтэндуячы на званні «Самых прыгожых», прыраблялі сваіх гаданцаў у малюнічых касцюмах каралёў, гарнікаў і перануціх сялян.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

ЗАГАДКІ МЕСЯЦА

Месяц заўсёды вабіў чалавека сваёй таямнічасцю, загадкаваасцю. Яшчэ некалькі стагоддзяў таму ўсуп'ёз разглядалася версія аб існаванні на Месяцы разумнай цывілізацыі. Потым навука даказала, што ні атмасфера, ні вады (галоўныя умоў існавання жыцця) на Месяцы няма. Аднак быць менш загадкавым прыродны спадарожнік Зямлі не перастаў. Астранамічны назіранні, мясцовыя экспедыцыі вынайшлі на ім шмат аб'ектаў і з'яў, якія сучасныя навукоўцы пакуль не здолелі растлумачыць. Зноў узнікла версія аб прысутнасці на Месяцы разумных істот, значна больш развітых, чым мы, якія па нейкіх прычынах не хочуч уступаць з намі ў прамы кантакт. Наколькі рэальнае такое меркаванне і якія загадкі чакае спадарожнік Зямлі?

— Пачаць можна з арбіты Месяца. Яна даволі незвычайная, — расказвае кандыдат тэхнічных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута цэля і масаб'ямену НАН Беларусі Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, адзін з беларускіх даследчыкаў прыроднага спадарожніка Зямлі. — Хоць натуральны памер Месяца ў 400 разоў меншы за памер Сонца, для зямлянкі іх утулвава папярочнікі будучы амаль аднака супадаць. Працейці кажуць, для нас абодва нябесныя целы мяюць аднолькавыя бачны дзяметр. Падчас поўнага сонечнага зацьмення Месяц цалкам закрывае дыск Сонца. Тады вакол Месяца ўспывае сонечная «карона». Падчас мясцовых зацьменняў Месяц трапляе ў магнітны хвост Зямлі, што выклікае шмат цікавых і пакуль не да канца даследаваных фізічных з'яў.

Арбіта Месяца не ідэальна круглая, а эліптычная, пры паароце наш прыродны спадарожнік «заносіцца» як аўтобус. Месяц то набліжаецца да Зямлі (на адлегласць у 357 тысяч км), то аддаляецца (да 406 тысяч км).

Наш прыродны спадарожнік заўсёды павернуты да Зямлі адным бокам. Толькі ў 1959-м годзе людзі здолелі зазірнуць на мясцовую «патыліцу». Высветлілася, што на другім баку практычна няма мораў, якіх багата на бачным паўшар'і. Чаму так адбылося? Уся справа ў прыліўных сілах Зямлі. Спачатку ў выніку сутыкнення нябесных целаў з Месяцам на яго паверхні ўтварыліся кратары. Пасля ўдару па трынаццаці пароды з глыбіні ўзімалася лава. Прычым прыліўныя сілы Зямлі, якія заўсёды больш уздзейнічалі на бачнае паўшар'е, актыўна «выцягвалі» лаву з трышчын, даламагалі ёй выйсці на паверхню, што і абумовіла ўтварэнне мясцовых мораў. Гэта гледзіца цёмнага паверхні застылай глыбіннай пароды. Яны адрозніваюцца і па колеры, і па імічным складзе (утрымліваюць жалеза і цяжкія элементы). У паверхневых пародах больш калію і кальцыю (як у зямных палыхых штатаў), яны больш лёгкія і светлыя.

На Месяцы вельмі шмат кратароў. Па іх форме і колькасці размяшчэння на квадраты кіламетра можна меркаваць аб узросте мясцовай паверхні. Ааналіз паказаў, што яна вельмі старажытная і што Месяц і Зямля — родзіцы.

— У 1958 годзе ў кратары Альфорта астраном Козыраў назіраў выдзеленне нейкіх газаў, што можа сведчыць аб пэўнай актыўнасці Месяца, — тлумачыць Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ. — Насаміром, Месяц не назакоў халодны. Ён мае гарачае жалезнае ядро, аднак лодкі пароды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

ўтварыла Месяц, а сястра-протапланета апусцілася ў Зямлю, «рас-тварылася» ў ёй. Ааналіз мясцовых парод паказаў, што яны бедныя на цяжкія элементы і што лятучыя элементы, якія знаходзяцца ўнутры Зямлі, на Месяцы ўвогуле адсутнічаюць. Гэта пацвярджае вышэйпрыведзеную гіпотэзу. Можна сцвярджаць, што мясцовае рэчыца пры ўтварэнні спадарожніка было моцна нагрэтае (3-за чаго энклі лятучыя элементы), а адсутнасць цяжкіх элементаў сведчыць пра тое, што пароды, якія ўтварыліся на Месяцы, былі выкінуты з паверхне-ваго слаёў прота-Зямлі.

Ці ёсць жыццё на Месяцы?

Члены экспедыцыі Аполон-12 прывялі на Зямлю апаратуру, унутры якой захаваўся бактэры Streptococcus mitis, занесеныя туды яшчэ пры зборы, перад адпраўкай на Месяц. Два гадзі бактэры існавалі ў жорсткіх мясцовых умовах у стане анабіёзу і выжылі.

— Практыка паказала, што менавіта ў стане анабіёзу бактэры вытрымліваюць вельмі жорсткія ўмовы, — гаворыць вучоны, — але дзіаліца і размнажацца яны не могуць, проста ператвараюцца ў споры. Ёсць гіпотэза, згодна з якой жыццё існуе ўсюды, але ў асноўным якраз у выглядзе спор. Яны плаваюць у космасе, а калі трапляюць у спрыяльныя ўмовы, — пачынаюць эвалюцыянаваць.

Прыкмет уласнага мясцовага жыцця на прыродным спадарожніку Зямлі пакуль знойдзена не было. Затое ўжо знойдзена шмат дзіўных фізічных аб'ектаў незвычайна паходжання, напрыклад, цікавыя формаў рэльефу. Ёсць даліны, якія нагадваюць лыжню, з шырынёй каліны каля 20 км; даліны, падобныя на рэчышча перасохлых ракоў; ёсць гіганцкая прамая сяцяна, створаная быццам пад лінэйку. Ёсць кратары з «хвастамі» (спяда-мі нейкай вадкай кампаненты, якая

нагадавае цёмны бруд. Ён адбівае ўсяго 7 працэнтаў святла, усё астатняе паглынае.

У мясцовым грунце вельмі шмат шарыкаў. Яны ўтварыліся пры ударах метэароідаў: кроплі распаленага рэчыва разляталіся ў розныя бакі, застывалі і ўтваралі шарыкі. На многіх з іх ёсць маленькія кратары.

Некалі Месяц валодаў абалонкай з газаў і вадкасці, але з-за слабай гравітацыі яны ўляталіся ў Атманта. Паверхня была выяўлена, што на палясах у грунце Месяца прысутнічае звязаная вада, а значыць, калісьці там была сапраўдная палярная шапка. Сёння атмасфера і гідрасферы на Месяцы няма, перапады тэмпературы там дасягаюць 300 градусаў. Астранаўты высаджваліся на Месяц толькі на мяккі днё і ночы, дзе самыя камфортныя ўмовы. Ноччу там вельмі халодна — да мільяна градусаў па Цэльсію, а днём спякотна (да плюс 130 градусаў). Днём на паверхні Месяца знаходзіцца незначна з-за магнутай сонечнай радыяцыі і адсутнасці абароны ад яе — атмасферы, азонавага слою і магнітасферы.

ПАХОДЖАННЕ МЕСЯЦА

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо застылі, значна большы, чым на Зямлі. На нашай планеце літасфера (швэрдвая абалонка) мае таўшыню каля 60 км, а на Месяцы — каля тысячы.

— Самая модная на сёння гіпотэза сцвярджае, што Месяц утварыўся 4 млрд гадоў таму пры сутыкненні двух нябесных целаў на канчатковай стадыі ўзнікнення Зямлі, — расказвае Мікалай СЦЕЦЮКЕВІЧ, — калі рэчыца пад уздзеяннем сілаў цягачэння зіпалася на арбіце Зямлі ў протаналецы. Зліды, якія ўжо за

ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ПРАЗ АБ'ЕКТЫЎ СУЧАСНІКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Паступова ў гэме Першай сусветнай вайны выкрэшталізавалася яшчэ адна тэма — вайсковыя могілкі. Не вельмі жадана, але ж, як мне здаецца, значна. Ну сапраўды, калі так падумаць, то ніхто яшчэ не падлічыў колькасць ахвяраў Першай сусветнай у Беларусі, хоць асноўны фронт праходзіў тут. Дзе яны засталіся, гэтыя загнілыя саліды? У зямлі Беларусі. Магчыма, гэта яшчэ сёння нашае грамадства не гатовы асэнсаваць, што нейкія гуманныя нормы павінны існаваць паўсюль у свеце. І сёння нельга забываць на тых людзей, а там захаваліся і імёны, трэба калі не аднавіць, то захаваць тое, што яшчэ засталася. Такую справу нехта павінен рабіць. Мне выпала такая магчымасць. Ну гэта насамрэч цікава. Я ж не адзін вандрую па Беларусі, ёсць яшчэ ў мяне калегі, у кожнага, як жартуюць, свой «дыягназ» — адзін па храмах спецыялізуецца, другі па фартыфікацыі, а я вось па могілках вайсковых. Усе мы калекцыянеры. Сёння я збіраю вось такую, скажам, калекцыю фотаздымкаў, і, як мне здаецца, гэтак хобі, з такім гумантарным падмуркам.

Нам і ўжо знойдзена больш за 200 могілак Першай сусветнай вайны, хоць калі я пачынаў гэтую справу, вядома было каля 100... Ужо ўся літаратура вывучана на гэту тэму і цяпер у асноўным звесткі збіраю ад мясцовых жыхароў. Дзякуючы ім толькі сёння мы знайшлі дзсяткі такіх забытых могілак — з помнікамі, з тэкстамі на іх, з прозвішчамі і імёнамі.

— А калі знаходзіце новы аб'ект, які ўжо даўно-даўно ніхто не бачыў, то што адчуваеце?

— Ну, перш за ўсё, задавальненне. Бо кожны новы аб'ект мае свой пошук і гісторыю. Расказаў адну гісторыю для прыкладу, якая праілюструе, як гэта адбываецца. Прыехалі ў вёску Камі адмыцка касцёл. Сфатаграфавалі касцёл, ну і, вядома ж, з канцом пазнаёміліся, паразмаўлялі, і ён таксама мне паказаў месца, дзе былі могілкі ў Каміях (там, дарчы, цяпер школьны стадыён). А потым яшчэ кажа, што ведае і другія могілкі, што тут непадалёк, але без яго дапамогі не знайсці. Паехалі разам з ім у невядомую вёску Лопуці, побач з якой у непразных зарасніках адшукалі крыж метры 4 вышыняй, з цэльнага каменя. Побач — помнікі на магілах нямецкіх салдатаў. А сёння зноў кажа: «Мне казалі, што ля суседняй вёскі Філіпоўцы таксама былі могілкі, але я не ведаю дзе». Пачынаем шукаць, прыязджаем туды. Пагурыў з дзядзямі — яны кажучы, што там, дзе цяпер глухі лес, калісьці быў хутар, дзе ў час Першай сусветнай вайны нямецкі вайсковы шпіталь. Дамы даўно зніклі і нават дарогу туды ў савецкі час заралі. Так што няма там чаго шукаць — поле ды лес, ні аднаго арыенціра няма. Мы звернуліся з картам, глядзім, а там сярод лесу савецкая тапаграфія ў 50-я гады па-

значылі могілкі. І вось мы па спадарожнікавай навігацыі (GPS) ідзем праз шчыльны лес і літаральна праз кіламетр знаходзім закінутыя могілкі, дзе стаіць помнік, на якім пералічана ўсе падраздзяленні вайсковыя, чыя салдаты засталіся тут... Зразумела, што адчуваеш задавальненне ад таго, што ты нарэшце знайшоў аб'ект, пра які ніхто дакладна не ведаў, і гэты аб'ект сапраўды існуе.

— А як пазначаеце знойдзеныя месцы?

— Цяпер ужо знаходзім цяжка аб'екты, таму ставім адзнаку, каб па GPS іх потым можна было знайсці да інфармацыі пра дакладнае месцазнаходжанне перадаць іншым органам. Сучасныя тэхналогіі даюць шмат магчымасцяў. Вось некалькі тыдняў таму мы ездзілі па Мядзельшчыне па фотаздымках з космосу, што размешчаны на сайце www.earth.google.com. І там добра бачны былі пазіцыі, якія не зараняна трактарамі.

— Уладзімір, а вось як да аб'ектаў Першай сусветнай вайны ставяцца расійскія і нямецкія баі, мясцовыя ўлады, насельніцтва навокальнае?

— Складанае пытанне. Што датычыцца расійскага боку, то некалькі дзённа не бачыць іх актыўных дзеянняў, бо гэта ж непасрэдна расійская гісторыя. Мы часта сустракаліся на канферэнцыях, семінарах: сіцнеш рукі, дамаўляешся пра сустрачкі, пра абмен інфармацыяй, але працягну ніякага гэтыя сустрачкі не маюць... Мясцовыя адміністра-

цыі — дзе і вывучаюць гэтыя аб'екты, і даглядаюць іх. Але гэта на тым узроўні, што калі прадуць у мясцовай адміністрацыі чалавек, якому гэта цікава, то і стаўленне будзе аднавацца. А калі такога чалавек няма, то пра што тады казаць... Што датычыцца мясцовага насельніцтва, то таксама ёсць розныя прыклады. Дзе народныя традыцыі захаваліся — гуманістычныя, рэлігійныя, — там людзі разумеюць, што гэта могілкі, і даглядаюць іх незалежна ад таго, хто там пахаваны — рускія або немцы. А дзесьці пад савецкімі гады такія традыцыі былі страчаны. Ды яшчэ ў савецкія часы нарадзілася такая ідэя, што ў гэ-

— Я ведаю, вы прытрымліваецеся меркавання, што не трэба замушваць інфармацыю аб могілках ды іншых аб'ектах, бо гэта ўсё роўна не ўратае ад «чорных капальнікаў», хоць пункт гледжання на супрацьлеглы.

Бо калі могілкі невядомыя, то ніякай адказнасці няма, нядаўна даглядае могілкі, якія ўжо безабаронныя. Капальнікі — гэта тыя самыя краўцаўцы, што і мы, такія ж калекцыянеры, які і мы. У іх тыя ж крыніцы інфармацыі, што і ў нас. Яны вывучаюць літаратуру... Таму лічыць, што вось я знайшоў, а яны не знойдуць — нельга. Акрамя таго, амаль усе адшуканыя могілкі, нават якія «не свяціліся», маюць сляды таго, што там рыліся. І не абавязкова прафесійныя капальнікі... Цалкам верагодна, што мясцовыя. Таму калі знойдзеныя могілкі паставіць на нейкі ўлік, даць інфармацыю ў ЦМІ, то яны набываюць такі афіцыйны статус. Нават калі ў раённай газеце напісаць, што вось такія могілкі ёсць вось там і там, то ніхто ўжо не скажа, што ў нас няма такіх могілак, і можна будзе спытаць: чаму ж вы не прыглядаеце за імі? І гэта будзе нейкая такая інфармацыйная ахова для гэтых месцаў.

Трэба ставіць могілкі на ўлік, усталяваць на іх знакі, каб было бачна, што яны не безгаспадарныя, што за іх пашкоджанне трэба будзе адказваць перад законам.

Але давайце не будзем забываць, што акрамя могілак ёсць яшчэ шмат цікавых фартыфікацыйных

аб'ектаў Першай сусветнай вайны. Яны яшчэ пастаяць, пачаюць сваёй лёсу, гадоўна іх не рушыць. Напрыклад, мне нядаўна казалі, што калі Пастаў мясцовы калгас пачаў разбураць нямецкія могілкі. Ну навошта гэта рабіць сёння? Ці то людзі не разумеюць, што яны з'яўляюцца гістарычнай каштоўнасцю? Бо сумняваюцца, што нейкі плён у гаспадарцы яны прыносяць... А вось магчыма, што калі б надрукавалі дзе ў газеце артыкул пра гэты фрагмент абарончай лініі, то працяў бы старшыня калгаса і вырашыў, што навошта рушыць, гэта ж я магу паказаць газетам, што ў мяне ёсць аб'ект гістарычны.

— Уладзімір, а вось вы шмат аб'ектаў Першай сусветнай вайны бачылі... Як і з чым можна было выкарыстоўваць у турыстычных мэтах?

— Перш за ўсё месяца, дзе абарончая лінія былаго фронту пера-

аб'ектаў Першай сусветнай вайны яшчэ пастаяць, пачаюць сваёй лёсу, гадоўна іх не рушыць. Напрыклад, мне нядаўна казалі, што калі Пастаў мясцовы калгас пачаў разбураць нямецкія могілкі. Ну навошта гэта рабіць сёння? Ці то людзі не разумеюць, што яны з'яўляюцца гістарычнай каштоўнасцю? Бо сумняваюцца, што нейкі плён у гаспадарцы яны прыносяць... А вось магчыма, што калі б надрукавалі дзе ў газеце артыкул пра гэты фрагмент абарончай лініі, то працяў бы старшыня калгаса і вырашыў, што навошта рушыць, гэта ж я магу паказаць газетам, што ў мяне ёсць аб'ект гістарычны.

— Уладзімір, а вось вы шмат аб'ектаў Першай сусветнай вайны бачылі... Як і з чым можна было выкарыстоўваць у турыстычных мэтах?

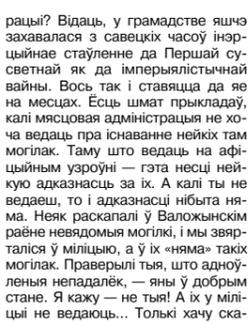
— Перш за ўсё месяца, дзе абарончая лінія былаго фронту пера-

2. Уладзімір і яшчэ адна могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

3. Могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

4. Могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

4. Могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

«...НАМІ УЖО ЗНОЙДЗЕНА БОЛЬШ ЗА 200 МОГИЛАК ПЕРШАЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ, ХОЦЬ КАЛІ Я ПАЧЫНАЎ ГЭТУЮ СПРАВУ, ВЯДОМА БЫЛО КАЛЯ 100...»

2. Уладзімір і яшчэ адна могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

3. Могілка Першай сусветнай вайны ў вёсцы Камі.

МОВА ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

ШУКАЕ ШЛЯХ У МЕДЫЦЫНУ

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

На вялікі жаль, прырода не надарыла мяне добрымі зубамі. З нарадзіны 80-х я лямчы і ўстаўляў у гарадской зубной паліклініцы на вуліцы Сухой. Аднойчы пагадзіўся, каб гэтай справай заняўся са мною выкладчык разам са сваімі студэнтамі-практыкантамі. Калі пачулі, што шкарбаты пацыент гаворыць па-беларуску, дык больш часта пайшоў на адказы па моўным пытанні, чым на пратэзаванне зубоў. Па просьбе выкладчыка і студэнтаў пагадзіўся, што толькі яны да канца будучы займацца мною. Ікнай працай застаўся вельмі задаволены.

У чэрвені 1989 года стварэцца Таварыства беларускай мовы. Яго першасная суполка неўзабаве ўзнікла і ў Мінскім медыцынскім інстытуце, якую ўзначаліў дацэнт Васіль Кошалёў. Мною і па сёння не забыты яго надзвычай абгрунтаваны выступленні па пытаннях укаранення беларускай мовы ў навучальна-выхавальны працэс вышэйшай школы, у тым ліку і медыцынскіх інстытутаў. Пласобныя лекцыі В. Кошалёў чытаў па-беларуску, што толькі спрыяла росту яго аўтарытэту ў асяродку студэнтаў.

Аднойчы ў той багаты на падзеі час аўтары гэтых раздараў з пазтам Анатолем Вяршчынскім, дацэнтам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Уладзімірам Навумовічам даводзілася па прапанове кіраўніцтва Мінскага медыцынскага інстытута перадаць прафесарска-выкладчыцкім складам і студэнта-

ўрачы хуткай дапамогі. На развітанне абмяняліся некалькімі беларускамоўнымі фразамаі, ад чаго, я думаю, не толькі мне, але і яму стала лягчэй на душы.

Прыкладаў паважлівага, бацькоўскага стаўлення медыцынскай інтэлігенцыі да беларускага слова мне не было б складана прывесці яшчэ адзін-два дзесяткі з найноўшага часу. Ніколі, у прыватнасці, не ўзнікае праблем з беларускай мовай падчас маёй дзялягоў з акадэмікам НАН Беларусі, прафесарам кафедры нервовых і нейраўрагійных захворванняў Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Федарам Алшэўчанам, дырэктарам Інстытута эрэровых магчымаасцяў чалавек Дамітравым Данскім, загадчыкам аддзялення рэабілітацыі 2-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы Мечыславам Тарасевічам, неўрапатолагам Наталія Рыжыкавай і загадчыкам кабінета медыцынскай статыстыкі гэтай жа ўстановы Леанідам Фурсам, загадчыкам кабінета рэабілітацыі 4-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы Александрам Праздзевым, загадчыкам лабараторыі 7-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы Таццянай Курчыцкай, доктарам Рэспубліканскай клінічна-псіхатрапеўтычнай бальніцы Таццянай Цяцёркінай, медэцынскім гістаратарам Мінскага кансультацыйна-дыягнастычнага цэнтру Маашы Мазалай, медэцынскі 16-й мінскай гарадской клінічнай бальніцы Казловай.

Такое не можа не радаваць. За тое, як моцна засмуціла, калі не-

каторыя з маіх знаёмых беларускіх камоўных медыкаў прасілі не даваць у друк ніякіх звестак пра іх прылічэнне, валоданне родным словам... Гаварыць жа на роднай мове — гэта ганарова, патрыятычна, цалкам лагічна, а некаторыя беларускамоўныя людзі з дыпломамі аб вышэйшай адукацыі не хочучы, каб пра іх такую пазытыўную якасць ведалі шырокае колы грамадства. Мяркую, што з такой непажаданай рысай у нашых моўных зносінах мы хутка развітаемся. У мяне няма аніякіх сумненняў у тым, што нягледзячы на хібы сучаснай моўнай сітуацыі, прыхільнікаў, носьбітаў беларускага слова няма ла срод тых, хто даў клятву Гіпакрація.

Сярод знаёмых мне людзей у белых халатах сустракаюцца і такія, што цалкам падтрымліваюць беларусізацыю медыцынскага працы жа ўстановы Леанідам Фурсам, загадчыкам кабінета рэабілітацыі 4-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы Александром Праздзевым, загадчыкам лабараторыі 7-й Мінскай гарадской клінічнай бальніцы Таццянай Курчыцкай, доктарам Рэспубліканскай клінічна-псіхатрапеўтычнай бальніцы Таццянай Цяцёркінай, медэцынскім гістаратарам Мінскага кансультацыйна-дыягнастычнага цэнтру Маашы Мазалай, медэцынскі 16-й мінскай гарадской клінічнай бальніцы Казловай.

Такое не можа не радаваць. За тое, як моцна засмуціла, калі не-

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ
Сканворд (12 ліпеня). Па гарызанталі: Асацыяцыя. Возера. Сук. Дзяга. Траса. Раб. Міска. Казак. Мора. Брага. Дало. Под. Рака. Аркада. Кот. Дама. Латы. Трап. Ежа. Каруза. Жалеза. Анод. Мэта. Авал. Янот. Каса. Ядро. Аркан. Кама. Эра. Архимед. Па вертыкалі: Зародак. Жрэц. Кола. Гума. Ата. Жак. Мора. Аблага. Ток. Баа. Луза. Ярка. Слесар. Дуга. Алдака. Русак. Рама. Акаба. Пазыка. Гонар. Збор. Шар. Катран. Капа. Рую. Год. Азот. Вадаспад. Фёрд.

Сканворд + судок (19 ліпеня). Па гарызанталі: Стымул. Карсак. Плес. Вета. Цна. Язь. Шэйж. Аташ. Практар. Гар. Тар. Афаніа. Бокс. Дада. Абат. Статак. Біла. Ват. Акол. Шлон. Каса. Мод. Пелетон. Па вертыкалі: Спыау. Выступ. Талія. Златауст. Масць. Эгіда. Шамот. Лаваш. Канатоп. Эстрада. Ордэн. Кітай. Ажын. Карт. Абабак. Аэробіка. Калос. Карстан. Стана. Судок: адказы гл. у табліцы.

3	2	1	7	5	6	8	9	4
6	5	4	1	9	8	3	2	7
9	8	7	4	3	2	6	5	1
4	1	6	3	7	9	5	8	2
8	9	5	2	1	4	7	3	6
7	3	2	6	8	5	4	1	9
2	7	3	8	6	1	9	4	5
1	6	9	5	4	3	2	7	8
5	4	8	9	2	7	1	6	3

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЭБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІРЦЬКАЯ, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШУЧУЧКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10-а.
Тэлефоны: прыёмная — 287 19 19 (тан./факс); аддзяленне пismaў — 287 18 64, літарні і распаўсюджвання — 287 18 51, каліграфічнае — 287 19 68, скарэктарыя — 282 05 82, адказы на вышук дадаткаў: «Чарвоная змена» — 282 44 12; «Мясцовыя самаірававан-

не» — 282 21 03, уласныя карэспандэнцыі: у Брасце 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавіцкім: 7 26 02, Мінска: 32 74 31; бухгалтары: 282 22 03; прыёмны тэлефон: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 282 04 52.
http://www.zvyazda.by
e-mail: info@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пismaў. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Еўрадепутаты прапануюць забараніць продаж тытуню да 2025 года

З ініцыятывай забараніць да 2025 года ў краінах Еўрасаюза продаж тытунёвых вырабаў выступіла група дэпутатаў Еўрапарламента. Як заявіла яе старшыня, дэпутат ад Ірландыі Эўрала Доіл, гэта мэта не толькі дасягальная, але і цалкам рэальная, перадаюць інфармагенцыі.

«Мы хочам усталяваць перыяд у 15 гадоў, пасля заканчэння якога тытунь будзе аб'яўлены «па-за законам» — яго нельга будзе ні вырабляць, ні прадаваць на тэрыторыі Еўрасаюза», — падкрэсліла яна ў інтэрв'ю, апублікаваным у панядзелак шэрагам еўрапейскіх выданняў.

Кар. БЕЛТА.

СЕННЯ
Месяц
Посяня
Месяц у сузор'і Авепа.

Сонца	Усход	Заход	Дзённы дзе
Мінск	5.09	21.22	16.13
Віцебск	4.52	21.18	16.26
Магілёў	4.59	21.12	16.13
Гомель	5.03	21.01	15.58
Гродна	5.21	21.36	16.10
Брэст	5.34	21.29	15.55

Імяніны
Пр. Аляксандра, Антона, Апа-лона, Данілы, Пятра.
К. Брыггіты, Ганны, Яны, Апалянара.

НАДВОР'Е на заўтра

Віцебск	740мм р.в.с.с. +14...+16°C
Гродна	750мм р.в.с.с. +16...+18°C
Мінск	740мм р.в.с.с. +14...+16°C
Магілёў	747мм р.в.с.с. +15...+17°C
Брэст	747мм р.в.с.с. +16...+18°C
Гомель	740мм р.в.с.с. +21...+23°C

Геамагнітныя узрушэнні

0 гадз.	03 гадз.
18 гадз.	06 гадз.
15 гадз.	09 гадз.
12 гадз.	

Абазначэнні:
— німа прыблізных геамагнітных узрушэнняў
— невялікіх геамагнітных узрушэнняў
— слабай геамагнітнай буры

...у суседзях

Варшава	+23...+25°C
Вільнюс	+27...+28°C
Кіев	+31...+33°C
Масква	+24...+26°C
Рыга	+22...+24°C
С. Пецярбург	+23...+25°C

23 ліпеня

2005 год — архітэктурна-культу-

ны комплекс рэзідэнцыі Радзівілаў у Ня-

світы і Дуга Струве ўнесены ў Спіс сусветнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА. Такое рашэнне прынята на 29-й сесіі Міжрадававага камітэта па ахове сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны, якая праходзіла ў горадзе Дурбан (ПАР).

1840 год — рускія войскі разбілі чачэнскую армію на рацэ Валерых. У гэтай бітве ўдзельнічаў М. Лермантаў, які апісаў яе ў вершы «Валерых». У кровапралітым баі абодва бакі панеслі цяжкія страты. У афіцыйнай ваеннай зводцы пра Лермантава сказана, што «афіцэр гэты, нягледзячы ні на якую небяспеку, выконваў ускладзеныя на яго абавязкі з узорнай мужнасцю і спакоям, і з першымі радамі самых храбрых салдатаў уварваўся ў непрыяцельскія завалы».

«У пацалунку дзюжэ жанчын ёсць нешта ад поіску рук двух кабэраў».
Генры Луіс Менкен (1880–1956), амерыканскі журналіст.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрэкавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вывадавецтва «Беларускі Дом друку»». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 33948. Індэкс 63850. Зак. № 3939. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12